

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ, Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ
ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΜΚΟ «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ»

ΑΓΓΕΛΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Επιβλέπων καθηγήτρια
κ. Βάθη Παναγιώτα

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2017

Μεσολόγγι 2017

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογγίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Copyright © ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

ΑΓΓΕΛΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ 2017

Ευχαριστίες

Για την παρακάτω εργασία θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κύριο Νίκο Γραμμενόπουλο, Διευθυντή του Περιβαλλοντικού Κέντρου του Αρκτούρου και την κυρία Έλενα Ποντίκη, εθελόντρια στην οργάνωση.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία αναφέρεται στην περιβαλλοντική μη κερδοσκοπική οργάνωση που ακούει στο όνομα «Αρκτούρος» και δραστηριοποιείται σε οικισμούς του νομού Φλώρινας, το Νυμφαίο, τον Αετό και την Αγραπιδιά και έχει ως σκοπό να αναδείξει το έργο της οργάνωσης για την προστασία της αρκούδας, του λύκου αλλά και του ελληνικού ποιμενικού τρία είδη της πανίδας της χώρας μας τα οποία βρίσκονται υπό απειλή, αλλά και την συμβολή της στην αύξηση των επισκεπτών για το σύνολο της περιοχής. Ο Αρκτούρος ασχολείται με όλα τα είδη της άγριας ζωής που ζουν στα ορεινά δάση της χώρας μας, όπως ο λύκος, το τσακάλι, το αγριόγιδο, η βίδρα, ο αλπικός τρίτωνας και πολλά άλλα. Με “είδος δείκτη” την αρκούδα προχωρά στη συνολική διαχείριση των ορεινών οικοσυστημάτων (χλωρίδα και πανίδα) μετά από εντατική έρευνα στο πεδίο και προτάσεις ήπιας ανάπτυξης και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος με τρόπο αρμονικό, ώστε άνθρωπος και φύση να συνυπάρχουν. Γι’ αυτό δουλεύει πολύ με προγράμματα εθελοντισμού, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, ώστε η άγρια ζωή να γίνει κομμάτι της ζωής μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΠΕΡΙΛΗΨΗ</u>	4
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	6
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΜΚΟ</u>	7
ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΜΚΟ.....	8
ΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΜΚΟ	9
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΜΚΟ.....	10
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΣ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΜΚΟ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ</u> .12	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ.....	13
ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ.....	14
ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΦΛΩΡΙΝΑΣ.....	15
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ.....	15
ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ.....	16
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	16
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ.....	17
ΜΕΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.....	19
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.....	21
ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΚΟΜΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.....	22
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	28
ΟΜΑΔΑ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ.....	31
ΤΑ ΔΑΣΗ	32
Ο ΒΙΟΤΟΠΟΣ.....	33
ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE AGAINST POISON.....	34
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ.....	34
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	35
ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΤΟΝ ΑΡΚΤΟΥΡΟ.....	36
ΧΟΡΗΓΙΑ.....	36
Ο ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ.....	37
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΕΛΕΝΑ ΠΟΝΤΙΚΗ ΕΘΕΛΟΝΤΡΙΑ</u>	
ΣΤΗΝ ΜΚΟ ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ.....	39
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ</u>	43
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	44
<u>ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ</u>	44

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη σημερινή εποχή ο άνθρωπος προσπαθεί να αντιμετωπίσει τα «ακραία» καιρικά φαινόμενα και να συνυπάρξει με τα υπόλοιπα είδη του ζωικού βασιλείου. Στην προσπάθεια του αυτή κάποιες φορές όμως μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα της περιοχής δράσης του και να υποβαθμίσει το περιβάλλον στο οποίο ζει και αναπτύσσει τις δραστηριότητες του. Τον ρόλο λοιπόν του καθοδηγητή του ανθρώπου και του 'προστάτη' του περιβάλλοντος αναλαμβάνουν οι Περιβαλλοντικές Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις. Για να το πετύχουν αυτό ερευνούν τις αιτίες των περιβαλλοντικών προβλημάτων, εκθέτουν και αντιμετωπίζουν την κακομεταχείριση του περιβάλλοντος, ασκούν πίεση σε όσους μπορούν να επηρεάσουν τα περιβαλλοντικά θέματα προς το καλύτερο, καλούν σε δράση όσους έχουν την πολιτική και οικονομική δύναμη να φέρουν αλλαγές, προωθούν οικολογικά υπεύθυνες και κοινωνικά δίκαιες λύσεις που θέτουν τις βάσεις για ένα καλύτερο μέλλον για την τωρινή και τις επόμενες γενιές και τέλος, ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να δείξουν υπευθυνότητα για τον πλανήτη.

Η αλόγιστη ανθρώπινη εκμετάλλευση στους φυσικούς πόρους και η αλαζονική ανθρωπογενής παρέμβαση στη βιοποικιλότητα έχει παγκόσμιες επιπτώσεις στη ζωή και την υγεία των ανθρώπων. Η σχέση αιτίας - αποτελέσματος μεταξύ της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και των απειλών για την ανθρώπινη ύπαρξη, δεν μπορεί πλέον να αγνοηθεί.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ και όλες οι μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται για τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων και επιχειρούν την καθιέρωση πρακτικών για την αειφορική διαχείρισή τους, έχουν ως βασική αποστολή την προώθηση της αντίληψης ότι το δικαίωμα να ζούμε σε υγιές και αδιατάρακτο περιβάλλον είναι βασικό ανθρώπινο δικαίωμα.

Κεφάλαιο 1: Οι Περιβαλλοντικές ΜΚΟ

Στην προσπάθεια αναζήτησης των ιστορικών καταβολών των περιβαλλοντικών ανησυχιών του ανθρώπου χρειάζεται να ανατρέξει κάποιος στα τέλη του 19ου αιώνα. Συγκεκριμένα, μεταξύ 1880 και 1910 ήρθε στην επιφάνεια το πρώτο μεγάλο κύμα περιβαλλοντικής ανησυχίας και δράσης στη Δυτική Ευρώπη. Πολίτες σε διάφορα κράτη σχημάτισαν νέες εθελοντικές ομάδες για τη προστασία της άγριας φύσης, και των φυσικών τοπίων εθνικής σημασίας (Dalton, 1993). Οι συνέπειες της Βιομηχανικής Επανάστασης, και συγκεκριμένα η αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση, προκάλεσαν σημαντικές αλλαγές και επιπτώσεις στα φυσικά τοπία προκαλώντας με αυτό τον τρόπο την εξέλιξη των περιβαλλοντικών κινήματων (Dalton, 1993). Τα κινήματα για τη προστασία του περιβάλλοντος άνησαν στις αρχές του 20ου αιώνα και μέχρι τον πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Όμως, η έναρξη του Α Παγκόσμιου Πολέμου λειτούργησε ως φρένο για τα κινήματα αυτά, αφού έστρεψε το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης σε ζητήματα σχετικά με τη μεταπολεμική ανοικοδόμηση. Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τα περιβαλλοντικά κινήματα ουσιαστικά επανιδρύθηκαν.

Στις αρχές της δεκαετίας του 60, το «Πράσινο Κίνημα» άρχισε πάλι να ανθίζει. Σημαντική συμβολή σε αυτή την εξέλιξη είχε η ανάπτυξη και εξέλιξη των επιστημονικών και εκπαιδευτικών δικτύων.

Η επιταχυνόμενη κλιματική αλλαγή η οποία επηρεάζει διάφορες πτυχές του φυσικού περιβάλλοντος οδήγησε στην εντυπωσιακή αναβάθμιση στη διεθνή ατζέντα ζητημάτων σχετικών με το περιβάλλον, τις πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί για την προστασία του αλλά και την εκμετάλλευσή του.

Αυτή η στροφή ενδιαφέροντος προς τα περιβαλλοντικά ζητήματα μετατοπίστηκε και στη διεθνή κοινότητα μέσω του συνεδρίου των Ηνωμένων Εθνών για το Ανθρώπινο Περιβάλλον που έλαβε χώρα στη Στοκχόλμη το διάστημα από 5 έως 16 Ιουνίου 1972. Η βασικότερη συνεισφορά του συνεδρίου ήταν ότι «νομιμοποίησε» την περιβαλλοντική πολιτική ως μία παγκόσμια ανησυχία, τοποθετώντας πλέον τα περιβαλλοντικά ζητήματα σε πολλές εθνικές ατζέντες (Nicholson, 1970). Παράλληλα και εν μέσω αυτού του δεύτερου κύματος περιβαλλοντικής κινητοποίησης, εμφανίστηκαν Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί που έκαναν και κάνουν πολύ ισχυρή την παρουσία τους μέχρι σήμερα.

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΜΚΟ

Οι Μη Κυβερνητικές Περιβαλλοντικές Οργανώσεις (ΠΜΚΟ) φέρουν τα χαρακτηριστικά των ΜΚΟ με την ιδιαιτερότητα ότι δραστηριοποιούνται στο σύγχρονο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον με βασική αποστολή την προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος. Συνοψίζοντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, οι ΜΚ-ΠΕ:

- Εξειδικεύονται στην επίτευξη στόχων σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος, τη διαφύλαξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και της βιοποικιλότητας.
- Συμμετέχουν σε δράσεις ακτιβισμού που επηρεάζουν την κοινή γνώμη.
- Αναλαμβάνουν έναν ρόλο Συμβούλου του κράτους και της ΕΕ σε θέματα Περιβαλλοντικού Δικαίου.
- Απολαμβάνουν την εκτίμησης του κοινού και ιδιαίτερα των νεότερων ηλικιακά ομάδων που υποστηρίζουν τις δράσεις τους.
- Περιλαμβάνουν κάποιες ιδιαίτερες γνωστές Οργανώσεις (WWF, Greenpeace, Αρκτούρος), με διεθνή ή Πανελλαδική δράση που λειτουργούν ως «σύμβολα» στον τομέα της κοινωνικής ευθύνης και του εθελοντισμού.

Οι ΜΚ-ΠΟ, δραστηριοποιούμενες στο σύγχρονο περιβάλλον της Νέας Οικονομίας, της διεθνοποίησης των αγορών και με φόντο την οικονομική κρίση που ξέσπασε στη χώρα μας, αντιμετωπίζουν μία σειρά από «προκλήσεις» που επιγραμματικά μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Διεθνείς τάσεις (Megatrends) της παγκοσμιοποίησης (λήψη αποφάσεων σε κεντρικό επίπεδο, αλλαγή των συσχετισμών στα κέντρα πολιτικής και οικονομικής εξουσίας) δημιουργούν ανάγκες για αλλαγές στο ρόλο και τρόπο δράσης των ΜΚΟ.
- Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης η οποία φαίνεται να μετεξελίσσεται σε κοινωνική καθιστά δύσκολη την εξεύρεση οικονομικών πόρων και χορηγιών.
- Σύμφωνα με το πνεύμα της εθνικής προσπάθειας για περιστολή των δημοσιονομικών δαπανών, υπάρχει πίεση για «περισσότερη δράση και παραγόμενο έργο με λιγότερους πόρους» από τις οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας.
- Οι ΜΚ-ΠΟ που δραστηριοποιούνται με επιτυχία εδώ και δεκαετίες στο χώρο, αντιμετωπίζουν έναν έντονο «ανταγωνισμό» από νεοεισερχόμενες ΜΚΟ, ενδεχομένως με амφιλεγόμενους στόχους που όμως διεκδικούν διαθέσιμες χρηματοδοτήσεις, κοινωνική στήριξη και, κάποιες φορές, επηρεάζουν αρνητικά την κοινή γνώμη.

ΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΜΚΟ

Οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ μπορούν να διακριθούν και ως προς τους θεματικούς άξονες στους οποίους εξειδικεύονται:

- Αειφόρος ανάπτυξη: προσπάθειες διάδοσης της βιολογικής καλλιέργειας, διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και μελέτες για τον οικοτουρισμό.
- Βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων: πρόγραμμα διαχείρισης απορριμμάτων και προστασίας των οικοσυστημάτων.
- Lobbying: παρασκηνιακή πολιτική άσκηση πίεσης με παρεμβάσεις νομικής και πολιτικής μορφής σε θέματα προστασίας και διατήρησης της φύσης.
- Αθλητισμός: διοργάνωση πανελληνίων αγώνων διαφόρων αθλημάτων.
- Ποιότητα ζωής: δραστηριότητα με στόχο την προστασία και ενημέρωση των καταναλωτών.
- Ανάδειξη και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς: συντήρηση μνημείων.
- Διασφάλιση της δημόσιας υγείας: καθαρισμό υδάτων.
- Οικολογική γεωργία: διοργάνωση συνεδρίων για τη βιολογική γεωργία και την πιστοποίηση των βιολογικών προϊόντων.
- Προστασία οικοσυστημάτων: προστασία χερσαίων ή υδάτινων οικοσυστημάτων.
- Προστασία, διατήρηση και αποκατάσταση του φυσικού τοπίου: εθελοντική δασοπροστασία και δασοπυρόσβεση.
- Προστασία άγριας πανίδας: δημιουργία κέντρων προστασίας της άγριας πανίδας.
- Προστασία βιοτόπων: προστασία περιοχών ζώων υπό εξαφάνιση.
- Δακτυλίωση πουλιών: καταγραφή αυτών με στόχο τη μελέτη και προστασία τους.
- Προστασία περιβάλλοντος: παρεμβάσεις για τη βιομηχανική ρύπανση.
- Αστικό περιβάλλον: καταγγελίες για την αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος στην πόλη.
- Διαχείριση απορριμμάτων: διάδοση και πρωτοβουλίες ανακύκλωσης.
- Πολιτική δράση: συμμετοχή στις εθνικές εκλογές, άσκηση πολιτικών πιέσεων.
- Πολιτιστική δράση: ανάδειξη και διαφύλαξη της πολιτισμικής κληρονομιάς
- Κοινωνική δράση: προσπάθεια μείωσης του επιπέδου ανεργίας
- Διάδοση του φυσικού τρόπου ζωής: αντικαπιναστικές καμπάνιες
- Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση κοινού: έκδοση έντυπου υλικού-σεμινάρια
- Συνεργασίες για περιβαλλοντικά θέματα: με άλλες ΜΚΟ, κυβερνήσεις, κοινωνικούς φορείς
- Εκπόνηση ερευνών – μελετών: για ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού, απόδειξη ύπαρξης προβλημάτων
- Τοπικά θέματα: δράσεις για βιώσιμη τοπική ανάπτυξη, διάδοση εναλλακτικών μορφών τουρισμού (Νίκος Δήμος).

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι περισσότερες περιβαλλοντικές ΜΚΟ δραστηριοποιούνται σε περισσότερους από έναν θεματικούς άξονες, έχοντας ως κοινό σκοπό την παρεμπόδιση της περαιτέρω υποβάθμισης του περιβάλλοντος.

Έτσι, η προστασία της φύσης αποτελεί το κύριο μέλημά τους, εφόσον η συνέχιση της καταστροφής της θα οδηγήσει πιθανόν στην εξαφάνιση κάθε μορφής ζωής.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΜΚΟ

Οι δυσκολίες που προκύπτουν όσον αφορά τη λειτουργία και οργάνωση των ΜΚΟ εμποδίζουν την πραγμάτωση του έργου τους και αποτελούν συνάρτηση της διαμορφωμένης κατάστασης στο κοινωνικό, πολιτικό – διοικητικό πλαίσιο, αλλά και στο ίδιο το οικολογικό κίνημα. Αρχικά, η έλλειψη οργανωμένης και έγκυρης πληροφόρησης, η παραπληροφόρηση, η προώθηση αρχών και κατευθύνσεων εχθρικών προς το περιβάλλον, καθώς και η επικράτηση αναχρονιστικών αντιλήψεων σχετικά με το φυσικό πλούτο αποτελούν τα στοιχεία του κοινωνικού πλαισίου, τα οποία δεν αποτελούν πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη σταθερού κινήματος προστασίας του περιβάλλοντος. Οι πολίτες δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι για την κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και τη σπουδαιότητα της προστασίας του. Όλοι οι δρόμοι είναι στραμμένοι προς την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού κέρδους χωρίς καμία μέριμνα για το περιβάλλον. Οι πόροι θεωρούνται ανεξάντλητοι και το περιβάλλον ανθεκτικό σε οποιαδήποτε ανθρώπινη επέμβαση. Όσον αφορά το πολιτικό – διοικητικό πλαίσιο, επικρατούν αντιλήψεις οι οποίες έρχονται σε σύγκρουση με τη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος. Η εμμονή στο καταναλωτικό μοντέλο ανάπτυξης, η αλόγιστη ανάπτυξη της βιομηχανίας δίχως μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και η αλόγιστη χρήση των πηγών ενέργειας που προσφέρει η φύση οδηγούν σε φαινόμενα ραγδαίας υποβάθμισης και εξάντλησης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Δεν εφαρμόζεται νομοθεσία που να ελέγχει τις ποσότητες των ρύπων των βιομηχανιών και την ποσότητα των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούν.

Από την άλλη πλευρά δεν παραλείπονται, πολλές φορές, οι συγκρούσεις ατόμων ή οικολογικών ομάδων και όχι για τις ομοιότητες και τον κοινό σκοπό τους αλλά δημιουργώντας εντάσεις και διενέξεις. Γι' αυτό χρειάζεται υψηλότερο αίσθημα ευθύνης και συντονισμός των δράσεων στα πλαίσια της πολυμορφίας των οργανώσεων και συνειδητοποίηση ότι ο στόχος είναι κοινός και προς όφελος του κοινωνικού συνόλου .

Άλλος ένας σημαντικός παράγοντας που επιβραδύνει τις δράσεις των ΜΚΟ είναι η έλλειψη επικοινωνίας με τους φορείς που ασχολούνται με το περιβάλλον σε κεντρικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Επίσης, το ατομικό συμφέρον αντικρούει τη συλλογικότητα και αποτελεί μια σοβαρή αιχμή κατά των αρχών της σύστασης των περιβαλλοντικών ΜΚΟ, οι οποίες πρεσβεύουν την αδιαβλητότητα και το συμφέρον

για το γενικό καλό. Στις αδυναμίες των ΜΚΟ συμπεριλαμβάνεται, επίσης, και η έλλειψη δραστηριοποίησης και ανάληψης άμεσης δράσης, καθώς πολλές ΜΚΟ περιορίζονται στη διοργάνωση σεμιναρίων, συζητήσεων, διαλέξεων ή έκδοση ενημερωτικών εντύπων. Φυσικά, αυτές οι ενέργειες είναι χρήσιμες, αλλά οι ΜΚΟ δεν θα πρέπει να περιορίζονται σε αυτές, αλλά να συμβάλουν στην ενίσχυση των δυνάμεων ελέγχου και φύλαξης για την προστασία της φύσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς μας. Η ενίσχυση αυτή της εθελοντικής προσφοράς από τα μέλη των οργανώσεων θα κινητοποιήσει και τους πολίτες, οι οποίοι, συνήθως, ευαισθητοποιούνται σε θέματα άμεσης προστασίας του περιβάλλοντος. γι' αυτό απαιτείται πληροφόρηση των πολιτών για το πού μπορούν να απευθυνθούν και πώς μπορούν έμπρακτα να προσφέρουν σε κάποια ΜΚΟ.

Παράλληλα, είναι γνωστό ότι οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ εκπονούν έρευνες και μελέτες σε περιβαλλοντικά θέματα. Η συμβολή των ερευνών αυτών στην προώθηση μιας περιβαλλοντικής πολιτικής είναι ελάχιστη, καθώς η γνωστοποίηση και η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων τους δεν λαμβάνει την έκταση που πρέπει. Η έλλειψη ενός μηχανισμού παρακολούθησης καταχώρησης, γνωστοποίησης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων των μελετών συνιστά αδυναμία, τόσο για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής, όσο και για την ουσιαστική συνεισφορά των ΜΚΟ σ' αυτήν.

Γενικότερα, το θέμα μη επαρκούς προβολής των δράσεων των ΜΚΟ αποτελεί ένα εμπόδιο στη διάδοση της πολιτικής για το περιβάλλον. Η χρησιμοποίηση των ΜΜΕ και του τύπου θα μπορούσε να είναι ωφέλιμη, ενώ ταυτόχρονα η δύναμη της επιρροής των μέσων αυτών θα αποτελέσει κίνητρο για μία εθνική ή παγκόσμια κινητοποίηση. Η κάλυψη του οικονομικού κόστους της διαφήμισης θα μπορούσε να καλυφθεί με χρηματοδοτήσεις από το δημόσιο τομέα, αλλά και από τον ιδιωτικό κατά τρόπο άμεσο ή μέσω παροχής κινήτρων προβολής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΣ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΜΚΟ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ»

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ είναι μια μη κυβερνητική, μη κερδοσκοπική περιβαλλοντική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1992, για την προστασία της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος, με δράσεις έρευνας πεδίου, επιστημονικής μελέτης, ευαισθητοποίησης κοινού, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εθελοντισμού για την προστασία της άγριας ζωής, την ενίσχυση της βιοποικιλότητας και της αειφορίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει την έδρα του στη Θεσσαλονίκη και υποκατάστημα στον Αετό Φλώρινας. Η οργάνωση πήρε το όνομά της από ένα από τα φωτεινότερα αστέρια στον ουράνιο θόλο, τον Αρκτούρο, ο οποίος είναι η κλασική ονομασία του Α (άλφα), του αστερισμού του Βοώτη. Πρόκειται για τον φωτεινότερο αστέρα (με το μικρότερο δηλαδή μέγεθος φαινομένου) όχι μόνο του Βοώτη, αλλά και ολόκληρου του βόρειου ουράνιου ημισφαιρίου. Ο Αρκτούρος είναι γνωστός με το όνομα αυτό από την αρχαιότητα, αλλά συχνά από κοινού με τη Μεγάλη Άρκτο. Σύμφωνα λοιπόν με τον μύθο του Αρκτούρου η Καλλιστώ ήταν κόρη του Λυκάονα, βασιλιά της Αρκαδίας. Από μικρό κορίτσι ορκίστηκε πίστη και αφοσίωση στη θεά Άρτεμη και πως θα μείνει για πάντα παρθένα, να την υπηρετεί και να τη συνοδεύει. Έτσι πήγε να ζήσει μαζί της στο δάσος κυνηγώντας άγρια θηρία. Κάποτε την είδε ο Δίας και την ερωτεύτηκε. Για να την ξεγελάσει, πήρε τη μορφή της Άρτεμης και την ανάγκασε να ξαπλώσει μαζί του. Η Καλλιστώ γέννησε ένα γιο. Ο Δίας όμως ήξερε πως αν το μάθαινε η Ήρα θα θύμωνε με την Καλλιστώ, γι' αυτό και την μεταμόρφωσε σε αρκούδα. Η Καλλιστώ μεταμορφωμένη σε αρκούδα, τριγυρούσε χρόνια στα δάση ψάχνοντας το γιο της, τον Αρκάδα. Όταν τον βρήκε, άντρα πια, θέλησε να τον αγκαλιάσει. Εκείνος καθώς δεν ήξερε πως η αρκούδα ήταν η μητέρα του, ετοιμάστηκε να τη σκοτώσει. Ο Δίας όμως τους λυπήθηκε και για να αποτρέψει τη μητροκτονία, τους μεταμόρφωσε σε αστερισμούς (τη Μικρή και τη Μεγάλη Άρκτο) και τους πήρε κοντά του στον ουρανό. Η Ήρα, που δεν έπαψε να είναι θυμωμένη, ζήτησε από τον Ωκεανό, το ποτάμι που περιβάλλει τη γη, να μην τους αφήσει ποτέ να λουστούν στα νερά του. Έτσι οι δύο αυτοί αστερισμοί δεν δύνουν ποτέ. Ο Δίας όμως για να τους γλιτώσει για πάντα από τη ζήλια της Ήρας τοποθέτησε κοντά τους και ένα άλλο αστέρι τον Αρκτούρο, το όνομά του οποίου σημαίνει ο φύλακας της Άρκτου (άρκτος + ούρος), για να τους συνοδεύει και να τους προστατεύει στην αιωνιότητα. (<https://el.wikipedia.org>).

Οργάνωση και διοίκηση της οργάνωσης

Με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών και την παροχή ειδικής τεχνογνωσίας για τις επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον, ο Αρκτούρος υλοποιεί εθνικά και διασυνοριακά προγράμματα για την προστασία των ορεινών οικοσυστημάτων με έμφαση στην αρκούδα και τα μεγάλα θηλαστικά. Με βασική δραστηριότητα τη λειτουργία του Περιβαλλοντικού Κέντρου Αρκτούρου στο νομό Φλώρινας, ασκεί πολιτική πίεση για την προστασία της φύσης αναπτύσσοντας δράσεις ευαισθητοποίησης κοινού, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εθελοντισμού. Διοικείται από δεκαμελές διοικητικό συμβούλιο που αποτελείται από τον πρόεδρο και τα μέλη του που ονομάζονται εταίροι. Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγει τον διαχειριστή ο οποίος έχει την εντολή και πληρεξουσιότητα να ασκεί κάθε πράξη και διοίκηση της εταιρείας. Το μόνιμο προσωπικό αποτελείται από 12 άτομα τα οποία είναι: ο διευθυντής του Περιβαλλοντικού κέντρου, ο επιστημονικός υπεύθυνος, ο υπεύθυνος επικοινωνίας, ο κτηνίατρος, η υπεύθυνη περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, η υπεύθυνη εθελοντών υποστηρικτών, η υπεύθυνη του προγράμματος του ελληνικού ποιμενικού, η υπεύθυνη λογιστηρίου, 1 ξεναγός, 3 φροντιστές ζώων και το έκτακτο προσωπικό αποτελείται από: 8 Ξεναγούς και 2 κτηνίατρος.

Υποδέχεται και φιλοξενεί εθελοντές όλο το χρόνο, που απασχολούνται σε δράσεις πεδίου, ευαισθητοποίησης κοινού και συντήρησης ή καθαριότητας χώρων, ενώ σχεδιάζει και διακινεί στα σχολεία όλης της χώρας προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για την αρκούδα και τις ορεινές περιοχές. 250 εθελοντές απασχολούνται από Μάρτιο μέχρι Δεκέμβριο σε εργασίες που αφορούν το Περιβαλλοντικό κέντρο καθώς και το πεδίο.

Οι δραστηριότητες της οργάνωσης

Οι δραστηριότητες της οργάνωσης ξεκίνησαν με επίκεντρο την καφέ αρκούδα (*Ursus arctos*), γιατί το είδος αυτό προσφέρεται χαρακτηριστικά για μια συνολική αντιμετώπιση και διαχείριση μεγάλων δασικών εκτάσεων της ελληνικής επικράτειας, κυρίως της Βόρειας Ελλάδας, αλλά και πολλών επιμέρους ειδών της χλωρίδας και της πανίδας.

Από την άλλη πλευρά, οι δύο πυρήνες πληθυσμού της αρκούδας στην Ελλάδα (Πίνδος - Ροδόπη) συνδέονται με τους πληθυσμούς του είδους στη Βαλκανική χερσόνησο, προκαλώντας την εύλογη ανάγκη διαβαλκανικής συνεργασίας. Στόχος του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ είναι να ενεργοποιηθεί η συνεργασία μεταξύ κρατικών και μη κρατικών (περιβαλλοντικών-επιστημονικών) φορέων στην Ελλάδα και να αξιοποιηθεί κάθε δυνατότητα, ώστε να αναβαθμιστεί η θέση της χώρας μας διεθνώς σε ζητήματα διαχείρισης και προστασίας του περιβάλλοντος.

Με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών και την παροχή ειδικής τεχνογνωσίας για τις επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ υλοποιεί εθνικά και διασυνοριακά προγράμματα για την προστασία των ορεινών οικοσυστημάτων με έμφαση στα μεγάλα θηλαστικά. Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ εργάζεται για την προστασία και διαχείριση των ορεινών όγκων της Ελλάδας και των Βαλκανίων εστιάζοντας στις περιοχές εξάπλωσης των μεγάλων σαρκοφάγων. Μέσω της έρευνας συλλέγει στοιχεία που επιτρέπουν δυναμικές παρεμβάσεις σε όλες τις περιπτώσεις όπου σημαντικοί βιότοποι απειλούνται ή καταστρέφονται από μεγάλα τεχνικά έργα (δρόμοι, φράγματα, λατομεία κτλ). Φροντίζει για τον περιορισμό των επιπτώσεων και τον συνυπολογισμό αναγκών των ειδών της άγριας ζωής στη φάση σχεδιασμού των τεχνικών έργων. Παράλληλα αναλαμβάνει την υλοποίηση προγραμμάτων διαχείρισης βιοτόπων και της πανίδας τους καθώς και την εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ).

Η προώθηση της επιστημονικής έρευνας καθώς και η εφαρμογή της σε ειδικά θέματα διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος και της άγριας ζωής συμβάλλουν στην έγκυρη και αποτελεσματική λήψη και εφαρμογή μέτρων διαχείρισης από τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ. Με πρωτοβουλίες που ανέπτυξε ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ πολλές από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις βρήκαν εφαρμογή ενώ σε κάποιες περιπτώσεις βελτιώθηκαν κανονισμοί ή ακόμη θεσπίστηκαν νέες διατάξεις.

Οι στόχοι του Περιβαλλοντικού Κέντρου ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ που βρίσκεται στο νομό Φλώρινας

- Η φροντίδα και η περίθαλψη ζώων, που βρίσκονται σε κατάσταση αιχμαλωσίας (σύμφωνα με την άδεια του Υπουργείου Γεωργίας το Περιβαλλοντικό Κέντρο ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ έχει πιστοποιηθεί ως Κέντρο Περίθαλψης Ζώων).
- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού και των υπεύθυνων κρατικών φορέων σε θέματα προστασίας και διαχείρισης του περιβάλλοντος.
- Η περιβαλλοντική εκπαίδευση.
- Η προώθηση της επιστημονικής έρευνας και η εφαρμογή της σε ειδικά θέματα διαχείρισης.
- Η ενίσχυση της διεθνούς επιστημονικής συνεργασίας.
- Η συμβολή στην αειφόρο ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.
- Περίθαλψη άγριων ζώων .Το Περιβαλλοντικό Κέντρο του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ έχει τη δυνατότητα περίθαλψης και φροντίδας και άλλων άγριων ζώων καθώς διαθέτει μόνιμο ειδικευμένο προσωπικό – κτηνιάτρους και φροντιστές- για επεμβάσεις και θεραπείες που εφαρμόζονται σε άγρια ζώα που πάσχουν.
- Φιλοξενία αιχμάλωτων αρκούδων (www.arcturos.gr).

Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση κοινού

Μετά την ουσιαστική συμβολή στη λύση των προβλημάτων των αιχμάλωτων αρκούδων, το Περιβαλλοντικό Κέντρο έχει αναλάβει έναν ζωτικό και ουσιαστικό ρόλο, την ευαισθητοποίηση του κοινού και την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Στο Κέντρο Ενημέρωσης για την Αρκούδα και στο Καταφύγιο της Αρκούδας, πάνω από 50.000 επισκέπτες το χρόνο έρχονται σε επαφή με την αρκούδα και γνωρίζουν τα μυστικά της ζωής της, καθώς και την ανάγκη για την προστασία της. Ένα σημαντικό μέρος των επισκεπτών είναι μαθητές σχολείων από όλη την Ελλάδα. Γι' αυτούς υπάρχει συγκεκριμένο πρόγραμμα ενημέρωσης, ενώ για ομάδες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης υλοποιείται το ειδικό πρόγραμμα πεδίου: «Δάσος, το σπίτι της αρκούδας». Με παράλληλη ενημέρωση, ευαισθητοποίηση των επισκεπτών στο Καταφύγιο του Λύκου, γίνεται μια προσπάθεια αντιστροφής της αρνητικής εικόνας που δυστυχώς κατέχει ο λύκος στη συνείδηση των ανθρώπων. Παράλληλα, με ανάληψη πρωτοβουλιών για τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, το Περιβαλλοντικό Κέντρο οργανώνει και συμμετέχει σε διάφορες τοπικές εκδηλώσεις.

Έρευνα και συνεργασία με επιστημονικούς φορείς

Σε συνεργασία με επιστημονικούς φορείς από την Ελλάδα και το Εξωτερικό, γίνεται μια προσπάθεια προώθησης της επιστημονικής έρευνας, καθώς και η εφαρμογή της σε ειδικά θέματα διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος και της άγριας ζωής. Ενδεικτικά είναι τα παραδείγματα υλοποίησης έρευνας σε μεταπτυχιακό επίπεδο της βιολόγου Δέσποινας Μερτζανίδου σχετικά με τη συμπεριφορά των αρκούδων σε συνεργασία με το Βιολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών, η συνεργασία με το Βιολογικό Ινστιτούτο Λονδίνου σχετικά με έρευνα του Ιταλού κτηνίατρου, Stefano Diconceto, για τον υβριδισμό λύκου με σκύλο στην Ελλάδα και η συνεργασία με το Πανεπιστήμιο John Mooor του Λονδίνου για την υλοποίηση πρακτικής άσκησης και έρευνας για τη συμπεριφορά των λύκων του βιολόγου Χάρη Πιλίδη. Επιπλέον, μακροχρόνια είναι η συνεργασία τόσο με την Κτηνιατρική Σχολή όσο και με το Βιολογικό Τμήμα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Συνεργασίες

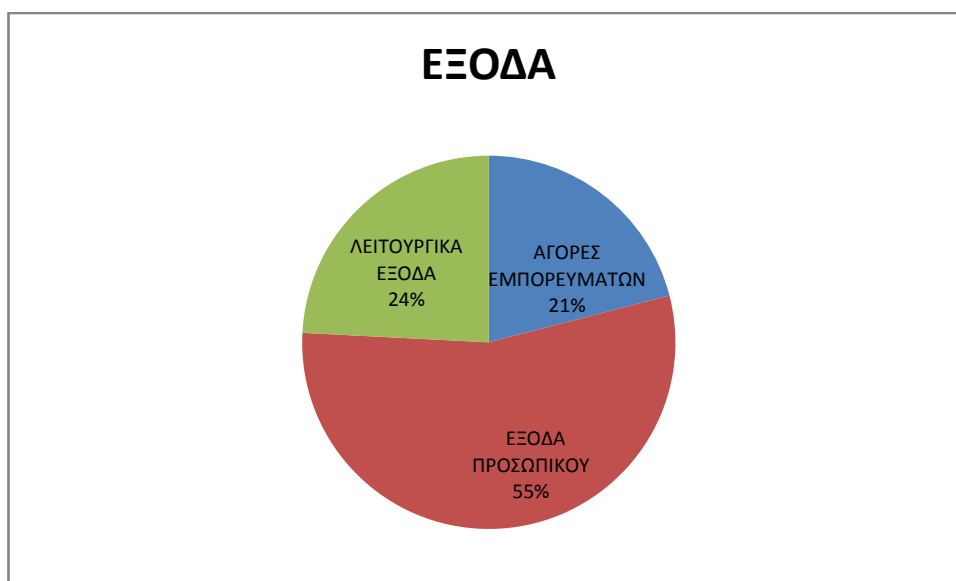
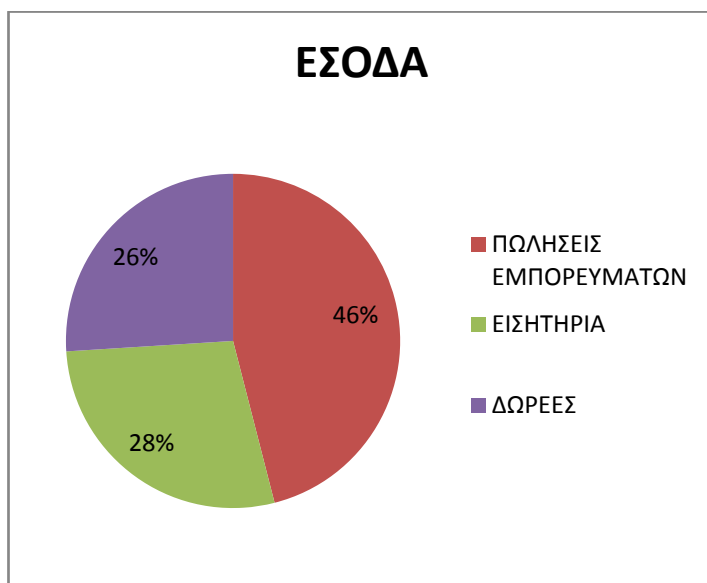
Αποτελώντας έναν ζωτικό και σημαντικό για την τοπική κοινωνία πόλο έλξης χιλιάδων επισκεπτών, το Περιβαλλοντικό Κέντρο συνεργάζεται με κρατικούς φορείς, την τοπική κοινωνία, τους δήμους και τις κοινότητες, για την προώθηση ήπιων μορφών ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή, σύμφωνα με τις αρχές της αειφορικής χρήσης των φυσικών πόρων αλλά και τη διατήρηση των χαρακτηριστικών της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της. Επιπλέον, στοχεύει στη συνεργασία και τη δικτύωση με άλλα Κέντρα Υποδοχής και Ενημέρωσης του κοινού σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Έτσι, συμμετέχει ενεργά στην Εταιρία Οικοτουρισμού Βιτισίου και έχει δημιουργήσει δίκτυο συνεργασιών στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια, όπως με το Δίκτυο Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Δυτικής Μακεδονίας και το Κέντρο Ενημέρωσης Επισκεπτών της περιβαλλοντικής οργάνωσης E.O. Rhodope, στη Shiroka Luka της Βουλγαρίας.

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση αποτελεί μία από τις βασικές δραστηριότητες του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Οι στόχοι της θα μπορούσαν να οριστούν ως εξής: να μεταφέρει την επιστημονική πληροφορία στο κοινό (να μεταφέρει τη γνώση ώστε να άρει την άγνοια), να πληροφορήσει για τους κινδύνους που απειλούν το περιβάλλον, να εισάγει περιβαλλοντικούς προβληματισμούς, να επαναπροσδιορίσει την αξία του περιβάλλοντος, να συνδέσει το περιβάλλον και την άγρια ζωή με καθημερινές πλευρές της ανθρώπινης ζωής, να παράσχει διαρκή πληροφορία, ενημέρωση και επικαιροποίηση στους ήδη ευαισθητοποιημένους πολίτες να εξοικειώσει το κοινό με θέματα που αφορούν ειδικότερες δράσεις, όπως η ανακύκλωση, να προβληματίσει και όχι απαραίτητα να πείσει, να εμπλέξει τους πολίτες σε περιβαλλοντική δράση, να εμπνεύσει μια νέα, περιβαλλοντική ηθική, και

τέλος, να προκαλέσει μια νέα και ευρύτερα αποδεχτή στάση ζωής “φιλική προς το περιβάλλον”. Στην παραπάνω στόχευση έχουν πραγματοποιηθεί τα ακόλουθα: “Το βαλιτσάκι της καφέ αρκούδας”, ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα περιβαλλοντικής, εκπαίδευσης. “Δάσος: Πηγή Νερού και Ζωής”, πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με την, υποστήριξη του Φυσικού Μεταλλικού Νερού ΑΥΡΑ και με την έγκριση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Λύκος, μία έκδοση από τους ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ και τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ για το λύκο, Οδηγός αναγνώρισης ιχνών της καφέ αρκούδας, ένας εύχρηστος οδηγός πεδίου για την αναγνώριση των βιοδηλωτικών ενδείξεων της παρουσίας αρκούδας όχι μόνο από ειδικούς και επιστήμονες αλλά και από απλούς περιπατητές και φυσιολάτρες. Η διαχείριση των οικοτόπων μαύρης πεύκης του Στ. Γκατζογιάννη, έκδοση που παρουσιάζει μια πιλοτική προσπάθεια διαχείρισης παραγωγικού δάσους μαύρης πεύκης, υπό καθεστώς προστασίας (NATURA 2000) στην περιοχή του Β. Γράμμου Καστοριάς, (www.arcturos.gr).

Χρηματοδότηση της οργάνωσης

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ αποτελεί την πλέον αναγνωρίσιμη ελληνική μη κυβερνητική και μη κερδοσκοπική περιβαλλοντική οργάνωση. Προκειμένου να υλοποιεί τις δράσεις του για την προστασία του περιβάλλοντος, στηρίζεται στην υποστήριξη των μελών και των εταιρικών συνεργατών του. Στο πλαίσιο σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ιδιωτικοί και δημόσιοι φορείς συμμετέχουν στην πραγματοποίηση των δράσεων αυτών με επιτυχία. Η εταιρική συνεργασία εξασφαλίζει σημαντικά πλεονεκτήματα τόσο για την εταιρία όσο και για τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ, είτε πρόκειται για οικονομική συνεισφορά είτε για από κοινού υλοποίηση δράσεων. Στις δυναμικές συνεργασίες που πραγματοποιούνται οι χορηγοί συμμετέχουν ενεργά και ενισχύουν το έργο προστασίας των άγριων ζώων και των βιοτόπων τους. Η εταιρική κοινωνική πολιτική συμβάλλει ουσιαστικά στη βιώσιμη ανάπτυξη. Στο δίκτυο των χορηγών και εταιρικών υποστηρικτών του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ, συμπεριλαμβάνονται πλήθος ιδιωτικών και δημόσιων επιχειρήσεων και άλλων φορέων. Με σεβασμό στον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον, οι εταιρείες αυτές συμβάλουν ουσιαστικά στο έργο του φορέα. Μεγάλοι χορηγοί είναι: Το νερό ΑΥΡΑ, η εταιρεία κινητής τηλεφωνίας VODAFONE και η ΕΘΝΙΚΗ Τράπεζα της Ελλάδος.

Πίνακας 1: πίνακες εσόδων-εξόδων της οργάνωσης

ΜΕΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Στα 22 χρόνια δράσης του, ο Αρκτούρος έχει επιδείξει αξιοσημείωτο έργο, αφού μεταξύ άλλων:

- Κατάφερε μέσω της πίεσης που άσκησε να εκλείψει το φαινόμενο της αρκούδας χορεύτριας
- Στην απαγόρευση λειτουργίας τσίρκων με ζώα
- Συμμετέχει σε μεσογειακό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της χρήσης παράνομων δηλητηριασμένων δολωμάτων (φόλα)
- Αναβαθμίζει υποβαθμισμένες δασικές περιοχές με φυτεύσεις δέντρων
- Λειτουργεί Ομάδα Άμεσης Επέμβασης για την προστασία άγριων ζώων

Γνωρίζοντας τους κινδύνους και αναγνωρίζοντας την επιτακτική ανάγκη για την άμεση και αποτελεσματική προστασία του, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ δραστηριοποιείται στους παρακάτω τομείς (www.arcturos.gr):

Περιβάλλον

Για τη διατήρηση των ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας που ενδημούν στη χώρα μας και οι πληθυσμοί τους κινδυνεύουν ή απειλούνται με εξαφάνιση. Για τη συνετή διαχείριση των ορεινών οικοσυστημάτων. Για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των παιδιών, των πολιτών, αλλά και κρατικών φορέων με στόχο την ενεργή συμμετοχή τους στην προστασία του περιβάλλοντος. Για την προώθηση της συνεργασίας και την προστασία του περιβάλλοντος στα Βαλκάνια.

Άνθρωπος

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ δραστηριοποιείται στις ορεινές περιοχές για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης και ορθολογικής διαχείρισης των περιοχών και με τελικό - απώτερο στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξή τους.

Οι φυσικοί πόροι, μαζί με τους παραδοσιακούς οικισμούς, τους ντόπιους πληθυσμούς είναι αυτοί που αποκαλύπτουν τη βαθιά σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον. Οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών είναι πολίτες πρώτης προτεραιότητας από τους οποίους δεν πρέπει να αφαιρεθεί καμιά ευκαιρία ανάπτυξης παρά μόνο να προστεθεί ένα πρότυπο ανάπτυξης, ανάδειξης και επαναξιολόγησης του τόπου τους με γνώμονα το πολύτιμο φυσικό περιβάλλον.

Σήμερα, περισσότερο παρά ποτέ, επιβάλλεται η απόκτηση πληροφόρησης και ορθής γνώσης από τους κατοίκους των ορεινών περιοχών, αλλά και τους κατοίκους των μεγάλων αστικών κέντρων, ώστε η ανάπτυξη να σέβεται και να αναδεικνύει το φυσικό περιβάλλον και η ανθρώπινη δραστηριότητα δε θα θέτει σε κίνδυνο τη βιοποικιλότητα, τους φυσικούς πόρους και την επιβίωση των τοπικών κοινοτήτων.

Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων οικότουρισμού, η έκδοση έντυπου υλικού για την προσέλκυση επισκεπτών, ο σχεδιασμός και η λειτουργία Κέντρων Ενημέρωσης

Επισκεπτών σε ορεινές περιοχές, ο σχεδιασμός και η έκδοση υλικού περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, η σύνταξη Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, η υλοποίηση δράσεων για τη διατήρηση σπάνιων ειδών χλωρίδας και πανίδας, οι δράσεις προστασίας και επαναδιάδοσης σπάνιων ντόπιων φυλών οικόσιπων ζώων (ελληνικός ποιμενικός σκύλος), η προώθηση μέτρων πρόληψης ζημιών από αρκούδα και λύκο, η άσκηση πίεσης για τη βελτίωση του κανονισμού αποζημιώσεων των κτηνοτρόφων, η πιλοτική εφαρμογή παραδοσιακών μεθόδων υλοτομίας, οι φυτεύσεις οπωροφόρων δέντρων σε εγκαταλειμμένους οπωρώνες είναι μερικές μόνο από τις δράσεις του για την ενίσχυση των κατοίκων ορεινών περιοχών.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ για την Αρκούδα:

Συνέβαλε καθοριστικά στο να καταργηθεί στη χώρα μας η βάνουση πρακτική της αρκούδας - χορεύτριας. Υποστηρίζει τη σταθεροποίηση του ελεύθερου πληθυσμού της αρκούδας και παρακολουθεί την επανεμφάνιση του είδους σε περιοχές, από όπου είχε εξαφανιστεί. Συνέβαλε στη βελτίωση κανονισμού αποζημιώσεων γεωργών, μελισσοκόμων και κτηνοτρόφων, προκειμένου να μειωθεί η σύγκρουση ανθρώπου αρκούδας στις ορεινές περιοχές. Προωθεί μέτρα πρόληψης των ζημιών που προκαλεί η αρκούδα (ηλεκτροφόρος περίφραξη, ελληνικός ποιμενικός σκύλος), καθώς και μέτρα για τη βελτίωση των βιοτόπων του είδους (φύτευση οπωροφόρων, προστασία σπάνιων τύπων οικοτόπων, αειφορική διαχείριση, περιβαλλοντικός σχεδιασμός μεγάλων τεχνικών έργων). Εκπαιδεύει κάθε χρόνο χιλιάδες μαθητές με το “βαλιτσάκι της καφέ αρκούδας” και ευαισθητοποιεί το κοινό με ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ για το Λύκο:

Συμβάλλει στην κατάργηση της αιχμαλωσίας του, που οδηγεί στην εξολόθρευση του ζώου. Συμμετέχει στην έρευνα και την ενημέρωση για τα υβρίδια (λύκος - σκύλος). Παρακολουθεί και καταγράφει τη μετακίνηση των πληθυσμών του είδους. Ενημερώνει το κοινό για το επισφαλές μέλλον του πολύτιμου αυτού θηλαστικού.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ για τον Ελληνικό Ποιμενικό:

Λειτουργεί Κέντρο Αναπαραγωγής και Επαναδιάδοσης του Ελληνικού Ποιμενικού Σκύλου, στον Αετό της Φλώρινας. Οργανώνει την αναπαραγωγή του και τη διάθεσή του σε κοπάδια αιγοπροβάτων, που βόσκουν στις ορεινές περιοχές. Προωθεί την αξιοποίησή του από τους κτηνοτρόφους για την προστασία των ζώων τους από επιθέσεις αρκούδας ή λύκων. Υποστηρίζει την αναγνώρισή του από τη Διεθνή Κυνολογική Ομοσπονδία ως διακριτή φυλή. Παρακολουθεί και μελετά το ζώο, σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ για τις ορεινές περιοχές

Εκπονεί Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες αξιολόγησης της κατάστασης στις ορεινές περιοχές. Εφαρμόζει ορθολογικά μέτρα διαχείρισης για τους βιοτόπους στις σημαντικές ορεινές περιοχές της Πίνδου, του Γράμμου, της Ροδόπης, του Βόρα, του Βέρνου και του Βαρνούντα. Χαρτογραφεί τους τύπους οικοτόπων προτεραιότητας της Ε.Ε. και τοποθετεί σχετικές ενημερωτικές πινακίδες. Ερευνά και καταγράφει τα ίχνη παρουσίας μεγάλων θηλαστικών στα ορεινά δάση. Παρεμβαίνει δυναμικά στα μεγάλα έργα υποδομής (Εγνατία Οδός, Gotsche Deltseu και Ε65), που απειλούν με υποβάθμιση ή καταστροφή ορεινές περιοχές. Δημιουργεί κέντρα ενημέρωσης για το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον των περιοχών. Ευαισθητοποιεί σχετικά τον τοπικό και αστικό πληθυσμό και προβάλλει τις περιοχές στο ευρύ κοινό. Σχεδιάζει και εφαρμόζει προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Ο Αρκτούρος στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στη δράση εθελοντών. Χάρη στη βοήθεια δεκάδων εθελοντών, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ πραγματοποιεί δράσεις για την προστασία και τη διαχείριση της άγριας ζωής, αλλά και του φυσικού περιβάλλοντος. Επίσης, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ συντονίζει προγράμματα ανταλλαγής εθελοντών, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εθελοντισμού EVS. Σχετικά με την εξέλιξη του προσωπικού μέχρι και το 2012 ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ απασχολούσε 22 άτομα σε μόνιμη βάση και 12 με μερική απασχόληση σε όλους τους τομείς (επιστημονικό, οικονομικό, διοικητικό, εκπαιδευτικό, ξεναγούς, φροντιστές) σήμερα απασχολούνται 12 άτομα σε μόνιμη βάση και 6 με μερική απασχόληση. Οι εθελοντές είναι ετησίως περίπου 200-250. Οι εθελοντές μπορούν να απασχοληθούν:

- ❖ Σε εργασίες στο Καταφύγιο της Αρκούδας και του Λύκου στο Νυμφαίο και την Αγραπιδιά για όσο καιρό επιθυμούν. Εκεί, οι εθελοντές ασχολούνται με το τάισμα και την φροντίδα των άγριων ζώων, στην ξενάγηση και εξυπηρέτηση των επισκεπτών, στη διαχείριση περιηγητικών μονοπατιών κ.α.
- ❖ Στη ραδιοπαρακολούθηση αρκούδας ή λύκου. Ο Αρκτούρος τοποθετεί δορυφορικούς πομπούς σε ελεύθερες αρκούδες, δίνοντας στην ερευνητική του ομάδα τη δυνατότητα να συλλέξει στοιχεία, αναφορικά με τις συνήθειες και τις μετακινήσεις του πληθυσμού της καφέ αρκούδας στη χώρα μας.
- ❖ Στη λειτουργία του Κέντρου Ενημέρωσης για την καφέ αρκούδα που λειτουργεί στη Νίκηιο Σχολή του Νυμφαίου. Εκεί ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να λάβει πληροφορίες για τη γεωγραφική κατανομή της καφέ

αρκούδας στην Ελλάδα, τη βιολογία της, τους κινδύνους που την απειλούν, καθώς επίσης και τους τρόπους αντιμετώπισης των τελευταίων.

- ❖ Σε δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού, που διοργανώνονται συχνά σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, καθώς και σε ολόκληρη την Ελλάδα. (απευθύνεται σε πρώην, ενεργούς εθελοντές ή σε εθελοντές που έχουν λάβει μια μικρή εκπαίδευση).

Μερικές ακόμα δράσεις του Αρκτούρου

ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗ ΦΥΣΗ

Είναι ένα πολύμηνο πρόγραμμα ανατροφής και εκπαίδευσης νεαρών ζώων ώστε να είναι έτοιμα να επιβιώσουν μόνα τους ελεύθερα στη φύση το οποίο ολοκληρώθηκε με επιτυχία μαζί με την επιχείρηση απελευθέρωσής τους από την επιστημονική ομάδα και έτυχε της προσοχής της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας.

Πάγια θέση της οργάνωσης αποτελεί ότι τα άγρια ζώα δεν πρέπει να ζουν σε καθεστώς αιχμαλωσίας. Με αυτό ως γνώμονα και χάρη στις δυνατότητες που παρέχουν ο Ειδικός Χώρος Επανένταξης, ένα περιφραγμένο φυσικό δάσος έκτασης 10 στρεμμάτων, και η επιστημονική ομάδα, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ μπορεί, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, να αναλάβει την κτηνιατρική φροντίδα, περίθαλψη και επανένταξη στη φύση ορφανών άγριων ζώων. Άλλωστε, η επανένταξη είναι μία συνηθισμένη πρακτική σε πολλές χώρες.

Αξίζει βέβαια να σημειωθεί πως οι αρκούδες που φιλοξενούνται στο Περιβαλλοντικό Κέντρο του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ, έχοντας χάσει νωρίς τη μητέρα τους, δεν πρόλαβαν να διδαχθούν τους βασικούς μηχανισμούς επιβίωσης και κατά συνέπεια, είναι αδύνατο να επανενταχθούν και να επιβιώσουν στο φυσικό τους περιβάλλον. Μετά την εισαγωγή και την περίθαλψή τους στον Κτηνιατρικό Σταθμό, μεταφέρονται στο Καταφύγιο της Αρκούδας, ένα ειδικά περιφραγμένο τμήμα φυσικού δάσους οξιάς, έκτασης 50 στρεμμάτων, όπου θα ζήσουν το υπόλοιπο της ζωής τους, πάντα με την ανθρώπινη φροντίδα και μέριμνα.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Από το 1995 ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ υλοποιεί με επιτυχία, και με την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας, δράσεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Κάθε χρόνο 100.000 μαθητές και μαθήτριες Δημοτικών, Γυμνασίων και Λυκείων εκπαιδεύονται από την εξειδικευμένη παιδαγωγική ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ που υλοποιεί τα προγράμματα σε νομούς της

Αττικής και της Θεσσαλονίκης καθώς και σε άλλους κοντινούς νομούς. Εκτός από τις σχολικές αίθουσες, τα εκπαιδευτικά προγράμματα υλοποιούνται και στις εγκαταστάσεις του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ αλλά και στη... φύση!

Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται σε παιδιά ηλικίας 8-15 ετών. Μέσα από αυτά οι μαθητές ενημερώνονται για τις προοπτικές επιβίωσης της αρκούδας, την σύνδεσή της με την καλή λειτουργία του δάσους καθώς και τη σημασία του περιβάλλοντος (ανθρώπινου και φυσικού) περιοχών όπως ο Γράμμος, η Ροδόπη και η περιοχή που ορίζεται από τα βουνά Βέρνο και Βαρνούνα.

Επισκεψιμότητα στο Περιβαλλοντικό Κέντρο ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ΕΝΗΛΙΚΕΣ	26.100	25.600	17.065	19.150	19.710	20.545
ΜΑΘΗΤΕΣ	11.340	11.450	10.087	10.625	10.933	10.730
Σύνολο	37.440	37.050	27.152	29.775	30.643	31.275

Πίνακας 2: στοιχεία με την Επισκεψιμότητα στο περιβαλλοντικό κέντρο της οργάνωσης

Μερικά από αυτά τα εκπαιδευτικά προγράμματα είναι:

Οι Αγρι-Άνθρωποι

Ένα αλλιώτικο ξεχωριστό παιχνίδι ερωτήσεων όπου όλοι κερδίζουν γνώση και ευαισθησία για το περιβάλλον και την άγρια ζωή της χώρας μας που υποβαθμίζεται και απειλείται σχεδίασε ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ για τους μαθητές.

Το πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ «Οι Αγρι-άνθρωποι, Πολίτες του μέλλοντος» σχεδιάστηκε από την παιδαγωγική ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των παιδιών για τα περιβαλλοντικά ζητήματα της ηπειρωτικής Ελλάδας και την αειφορική διαχείρισή τους. Απευθύνεται σε μαθητές των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού (Ε', ΣΤ'), του Γυμνασίου και του Λυκείου. Έχει τη μορφή διαδραστικής παρουσίασης και στην σχολική τάξη υλοποιείται ως τηλεπαιχνίδι. Όλοι οι μαθητές/τριες συμμετέχουν και

έχουν ενεργό ρόλο, ενώ η γνώση παρουσιάζεται με παιγνιώδη και ψυχαγωγικό τρόπο. Πέραν των περιβαλλοντικών ζητημάτων που αναφέρονται -και αφορούν στην ηπειρωτική Ελλάδα-, τα παιδιά παίζουν με ερωτήσεις Οικολογίας, Γεωγραφίας και Πολιτισμού που είναι κατανοητές σε κάθε διοικητική περιφέρεια. Το παιχνίδι συμπληρώνεται και με εικαστικά βίντεο που οπτικοποιούν με πρωτότυπο και καλλιτεχνικό τρόπο τις πληροφορίες. Βασικός στόχος είναι η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των παιδιών αλλά και η προβολή της ελληνικής περιβαλλοντικής και πολιτιστικής κληρονομιάς μας.

Η χρήση του τίτλου του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι συμβολική. Στο λογότυπο εμφανίζονται παιδιά εφηβικής ηλικίας. Όσοι νέοι παρακολουθούν το πρόγραμμα μπαίνουν στη διαδικασία να ταυτιστούν με τους ήρωες και να γίνουν Αγρι-άνθρωποι. Είναι παιδιά της σύγχρονης εποχής που αναθεωρούν τη σχέση τους με τη φύση και την άγρια ζωή. Ο σχεδιασμός του προγράμματος υλοποιήθηκε από μια μεγάλη διαθεματική επιστημονική ομάδα (βιολόγοι, δασολόγοι, φιλόλογοι-παιδαγωγοί, γεωλόγοι, περιβαλλοντολόγοι, δασολόγοι, κτηνίατρος).

Το cd περιλαμβάνει την παρουσίαση, η οποία είναι σε μορφή παιχνιδιού και τον οδηγό δασκάλο. Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες-αγέλες και αρχίζουν το παιχνίδι. Η ηπειρωτική Ελλάδα είναι χωρισμένη σε διοικητικές περιφέρειες και η κάθε περιφέρεια περιλαμβάνει κλειστές ερωτήσεις τύπου πολλαπλής επιλογής. Υπάρχουν επίσης εισαγωγικά εικαστικά βίντεο που κάνουν το παιχνίδι πιο διασκεδαστικό. Στο τέλος του παιχνιδιού τα παιδιά έχουν αποκομίσει πολλές εμπειρίες περιβαλλοντικού και πολιτιστικού περιεχομένου.

Ο δικός μου Γράμμος, Η δική μου Ροδόπη - Χάρτες του τόπου μου

Απευθύνονται σε μαθητές και μαθήτριες της Ε' και ΣΤ' Δημοτικού και των τριών τάξεων του Γυμνασίου. Πρόκειται για ολοκληρωμένα προγράμματα που προσεγγίζουν τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά δύο ορεινών περιοχών. Ο κύριος στόχος είναι να προτρέψουν τους μαθητές –σε στενή συνεργασία με ενήλικες της περιοχής– να αναγνωρίσουν και να εκτιμήσουν την ποικιλότητα και τη σημασία του κοντινού τους περιβάλλοντος (ανθρωπογενές και φυσικό) και αποτολμώντας ευφάνταστους συνδυασμούς, να αποτυπώσουν τα στοιχεία που θα επιλέξουν σ' έναν ιδιόμορφο, πρωτότυπο χάρτη.

Με τη δραστηριότητα της κατασκευής πρωτότυπων χαρτών, το ενδιαφέρον των μαθητών εστιάζεται όχι μόνο στο φυσικό περιβάλλον, στην αρχιτεκτονική, στην τέχνη, στην ιστορία της τοπικής κοινωνίας, στους μύθους ή στη λογοτεχνία, αλλά κυρίως στην πολύπλευρη σχέση που έχει ο άνθρωπος με το άμεσο περιβάλλον του. Στα προγράμματα περιλαμβάνονται: δραστηριότητες για τα παιδιά εντός και εκτός σχολικής τάξης, οπτικοακουστικό υλικό, χάρτες, οδηγοί αναγνώρισης ζώων και φυτών και πολλές στοχευμένες πληροφορίες για τις περιοχές, διαμορφωμένες έτσι ώστε να μπορούν να επεξεργαστούν από τους μαθητές (www.arcturos.gr).

Οι Χαρτογράφοι του Βέρνου και του Βαρνούντα

Απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες της Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού και των τριών τάξεων του Γυμνασίου και συνδέεται με την προσπάθεια του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ να ενημερώσει τους μαθητές για ορεινές περιοχές με σημαντική ή και σπάνια χλωρίδα και πανίδα και να τους ευαισθητοποιήσει για την προστασία και τη συνετή διαχείρισή τους. Το πρόγραμμα είναι με τέτοιον τρόπο σχεδιασμένο, ώστε να μπορεί να υλοποιηθεί τόσο από τον μαθητικό πληθυσμό που ζει στην περιοχή που ορίζεται από τις οροσειρές του Βέρνου και του Βαρνούντα όσο και από σχολεία της υπόλοιπης Ελλάδας. Βασικός στόχος είναι να ενεργοποιηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών προκειμένου να μελετήσουν σε βάθος την ιστορία, τον πολιτισμό, τα ήθη και τα έθιμα, το φυσικό περιβάλλον και την καθημερινή ζωή του τόπου αυτού κατασκευάζοντας πρωτότυπους χάρτες για τις ενότητες αυτές όπως έναν κήπο στην αυλή του σχολείου, ένα χάρτη που τρώγεται ή σπίτια από πηλό και ζυμάρι!

Περιλαμβάνει α) 8 projects που σχετίζονται με την ιστορία, τον πολιτισμό, την αρχιτεκτονική, το φυσικό περιβάλλον, τους τύπους οικοτόπων και τις παραδοσιακές φορεσιές της περιοχής, β) 5 εκπαιδευτικά βίντεο-οδηγοί που προέκυψαν από την πιλοτική φάση, γ) έντυπο με 3 διαδρομές της περιοχής, δ) γεωφυσικό χάρτη της περιοχής και ε) οδηγό δασκάλου.

Δάσος, το σπίτι της αρκούδας

Οι μαθητές που επισκέπτονται το Περιβαλλοντικό Κέντρο του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ, έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που υλοποιείται σε φυσικό χώρο, το δάσος του Νυμφαίου που αποτελεί τυπικό βιότοπο αρκούδας, και έχει ως στόχο να κατανοήσουν τα παιδιά με βιωματικό τρόπο τη σημασία της διατήρησης της καφέ αρκούδας και τη σύνδεση της ύπαρξής της με την καλή λειτουργία του δάσους.

Έχει διάρκεια 3 ώρες, είναι βιωματικό με άμεση επαφή των παιδιών με τη φύση και περιλαμβάνει ατομικές δραστηριότητες αλλά και ομαδικά παιχνίδια.

Υλοποιείται σε σχολικές τάξεις, περιβαλλοντικές ομάδες, αλλά και σε μεμονωμένους επισκέπτες.

Τα Αρκτουράκια

Ένας μαγικός χώρος στη Νίκειο Σχολή του Νυμφαίου σχεδιασμένος για παιδιά ηλικίας από 4-12 ετών. Οι μικροί επισκέπτες καλούνται να μυηθούν στα μυστικά της άγριας ζωής και να γίνουν ΑΡΚΤΟΥΡΑΚΙΑ. Για να το πετύχουν αυτό, θα πρέπει να συμπληρώνουν διασκεδαστικούς οδηγούς αναγνώρισης του δάσους, να ανακαλύπτουν τα άγρια ζώα και δέντρα μέσα από τα ίχνη τους και να παρατηρούν το δάσος το χειμώνα με κιάλια. Η επιβράβευσή τους γι' αυτό θα είναι η δημιουργία πρωτότυπων κατασκευών.

Παιδαγωγικές προδιαγραφές:

Η απασχόληση των παιδιών μέσα στο εργαστήριο είναι εξατομικευμένη καθώς υπάρχει μια μεγάλη ειδικά εκπαιδευμένη παιδαγωγική ομάδα εμπυχωτών. Οι παιδαγωγικές δραστηριότητες είναι ειδικά σχεδιασμένες για την κάθε ηλικιακή ομάδα.

Το πρόγραμμα διαρκεί 50 λεπτά. Μέσα σε αυτά τα 50 λεπτά το παιδί έχει τη δυνατότητα να υλοποιήσει βιωματικές και διαδραστικές δραστηριότητες: 1) παρατήρηση δάσους, 2) μελέτη της τροφικής αλυσίδας των άγριων ζώων, 3) ιχνηλασία και αναγνώριση δασικών ειδών, 4) δραματοποιημένες αναγνώσεις παραμυθιών, 5) πρωτότυπες χριστουγεννιάτικες κατασκευές με θέμα την άγρια ζωή των ελληνικών δασών. Στόχος: Να γίνουν ΑΡΚΤΟΥΡΑΚΙΑ όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά που σημαίνει να κάνουν την άγρια ζωή κομμάτι της ζωής τους, να την αγαπούν και να την προστατεύουν. (αυτό το βάζουμε πάντα πρώτο εμείς οι παιδαγωγοί). Το πρόγραμμα υλοποιείται σε σχολικές τάξεις, ομάδες παιδιών, αλλά και σε μεμονωμένους επισκέπτες

Εκδηλώσεις στα σχολεία

Η ειδικά εκπαιδευμένη παιδαγωγική ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ επισκέπτεται καθημερινά σχολικές μονάδες στους νομούς Θεσσαλονίκης και Αττικής αλλά και σε κοντινές περιοχές των νομών αυτών. Στα σχολεία υλοποιούνται παρουσιάσεις για την αρκούδα, τον λύκο, τα δάση και τα περιβαλλοντικά προβλήματα στην Ελλάδα. Εάν το επιθυμεί το σχολείο υλοποιείται ολοκληρωμένο πρόγραμμα με ομαδικά παιχνίδια και διασκεδαστικές και δημιουργικές κατασκευές από φυσικά και ανακυκλώσιμα υλικά και με θέμα την άγρια ζωή.

Αποστολή ενημερωτικού υλικού

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ταξιδεύει σε όλα τα σχολεία της Ελλάδας. Καθώς η αγάπη και η περιέργεια των παιδιών για τα μεγάλα θηλαστικά (αρκούδα, λύκος κ.ά) αλλά και για το σπίτι όλων μας, το δάσος, είναι μεγάλη ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ αποστέλλει σε σχολεία που δεν μπορεί να επισκεφτεί ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό: αφίσες, φυλλάδια, ηλεκτρονικές διαδραστικές παρουσιάσεις, εκπαιδευτικά πακέτα.

Διαδραστικές παρουσιάσεις

Μέσα από τέσσερις διαφορετικές σύγχρονες διαδραστικές παρουσιάσεις με κόμικ, φωτογραφίες άγριας ζωής αλλά και animation τα παιδιά μαθαίνουν για τον βιολογικό ρόλο της αρκούδας και του λύκου καθώς και για τη βλάστηση και πανίδα των ελληνικών δασών και τη σχέση δάσους και νερού. Μερικές από αυτές τις παρουσιάσεις είναι οι παρακάτω:

Ντοκιμαντέρ ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ: Άγρια Ζωή, Κομμάτι της Ζωής μας

Διάρκεια: 15'

Για παιδιά όλων των σχολικών βαθμίδων και ενήλικες.

Περιεχόμενο: Οι δράσεις της περιβαλλοντικής οργάνωσης για την ολοκληρωμένη διαχείριση των Προστατευόμενων Ορεινών Περιοχών με έμφαση στην αρκούδα, το λύκο και τα μεγάλα θηλαστικά. Προβάλλονται, ακόμη, οι μέθοδοι επιστημονικής έρευνας για την προστασία της άγριας ζωής, η αναπαραγωγή και δωρεάν διάθεση του ελληνικού ποιμενικού σκύλου ως μέτρο προστασίας από επιθέσεις άγριων ζώων και οι δράσεις στην Ευαισθητοποίηση Κοινού και την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

Διαδραστική παιδική παρουσίαση για την αρκούδα

Για παιδιά Νηπιαγωγείου και των πρώτων τάξεων του Δημοτικού.

Μια ηλεκτρονική παρουσίαση για τις δράσεις του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ με στόχο την ενημέρωση των παιδιών και την ευαισθητοποίησή τους σε θέματα προστασίας της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος. Μέσα από ευχάριστα κόμικ, φωτογραφίες άγριας ζωής αλλά και animation τα παιδιά πληροφορούνται για τον βιολογικό ρόλο της αρκούδας στο δάσος και γιατί είναι σημαντικό οι άνθρωποι να προστατεύουν την άγρια ζωή. Παράλληλα, εξοικειώνονται με όρους όπως η επιστημονική δράση στο πεδίο και οι τρόποι προστασίας της άγριας ζωής. Η παρουσίαση κλείνει με τις ιστορίες των 13 πρώην αιχμάλωτων αρκούδων που φιλοξενεί ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ στο Καταφύγιο της Άγριας Ζωής στο Νυμφαίο. Τα παιδιά γνωρίζουν τις «τυχερές του πολέμου» Μπάρμπαρα, Μίσα, και Βέσνα τις πρώην αρκούδες χορεύτριες όπως ο Αντρέας και ο Γιώργος αλλά και αυτές που ζούσαν κάτω από δύσκολες συνθήκες σε ζωολογικούς κήπους όπως η Κατερίνα και ο Μήτσος.

Διαδραστική παιδική παρουσίαση για το λύκο

Για παιδιά Νηπιαγωγείου και των πρώτων τάξεων του Δημοτικού.

Γιατί ο λύκος κυνηγάει; Γιατί ο λύκος κυνηγιέται; Γιατί τόσα πολλά παραμύθια, ταινίες και βιβλία για τον λύκο; Όλα αυτά τα ερωτήματα γίνεται προσπάθεια να απαντηθούν μέσα από μια διαδραστική παιδική παρουσίαση με animation, φωτογραφίες και κείμενο που παρουσιάζει στα παιδιά τον πιο παρεξηγημένο κυνηγό, τον λύκο. Παρέχονται όλες οι πληροφορίες για τη βιολογία, την οικολογία και τους κινδύνους που τον απειλούν. Παρουσιάζεται ακόμη η ιστορία των πρώην αιχμάλωτων λύκων του Καταφυγίου του Λύκου στην Αγραπιδιά Φλώρινας που φροντίζει ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ.

Δάσος: Πηγή Νερού και Ζωής

Διαδραστική, βιωματική και παιγνιώδης προβολή με εφαρμογή animation για τους ορθούς τρόπους αναδάσωσης, τη βλάστηση και πανίδα των ελληνικών δασών, τα περιαστικά δάση και τη σχέση δάσους και νερού. Με τη βιωματική μέθοδο του παραλληλισμού της ζωής στο δάσος με τη ζωή των παιδιών στα μεγάλα αστικά κέντρα, οι μαθητές ταυτίζονται με τα άγρια ζώα και τα δέντρα, αντιλαμβάνονται την άμεση αλληλεπίδρασή τους με τα δασικά οικοσυστήματα, ακόμη και αν είναι μακριά τους, και μέσα από το παιχνίδι στο οποίο συμμετέχουν συνειδητοποιούν την πολύτιμη αξία του φυσικού πλούτου των ελληνικών δασών και του νερού.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ είναι ο μοναδικός φορέας στην Ελλάδα ο οποίος ασχολείται για περισσότερο από 15 χρόνια με την επιστημονική μελέτη της καφέ αρκούδας και η εμπειρία και τεχνογνωσία που έχουν αποκτήσει οι ερευνητές του είναι πολύτιμη για την προστασία και τη διαχείριση του απειλούμενου αυτού είδους (Νίκος Γραμμένοπουλος, διευθυντής περιβαλλοντικού κέντρου). Στις αρχές της ερευνητικής του δραστηριότητας, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό σε «κλασικές» μεθόδους συλλογής δεδομένων σχετικά με την παρουσία, βιολογία και οικολογία της αρκούδας σε μία περιοχή, οι οποίες περιλάμβαναν τη χρησιμοποίηση ερωτηματολογίων και την αναζήτηση ενδείξεων παρουσίας όπως ίχνη, περιπτώματα, σημάδια στα δένδρα, αναποδογυρισμένες πέτρες, κ.τ.λ. Ο επιστημονικός υπεύθυνος είναι αυτός που συντονίζει την επιστημονική έρευνα ο οποίος είναι αμειβόμενος και τυχόν δράσεις στο πεδίο καλύπτονται από την βοήθεια εποχιακού προσωπικού (1-2) και εθελοντών περίπου 3-5 ετησίως. Σήμερα, οι ερευνητές του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ χρησιμοποιούν και άλλες μεθόδους μελέτης της καφέ αρκούδας. Οι πιο σημαντικές είναι οι ακόλουθες:

1 ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ

Το γενετικό υλικό (DNA) κάθε ζώου, όπως και το δαχτυλικό αποτύπωμα του ανθρώπου, είναι μοναδικό και μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην ταυτοποίηση των ατόμων ενός πληθυσμού. Η λεπτομερής εξέταση του γονιδιώματος ενός ζώου μπορεί να δώσει πληροφορίες που αφορούν το είδος στο οποίο ανήκει, τις σχέσεις μεταξύ των ατόμων ενός πληθυσμού, τις σχέσεις μεταξύ διαφορετικών πληθυσμών, ακόμα και την κατάσταση της υγείας του.

Τα κύτταρα που βρίσκονται στις ρίζες των τριχών της αρκούδας περιέχουν αρκετή ποσότητα DNA για γενετική ανάλυση, και η επεξεργασία του γενετικού υλικού της

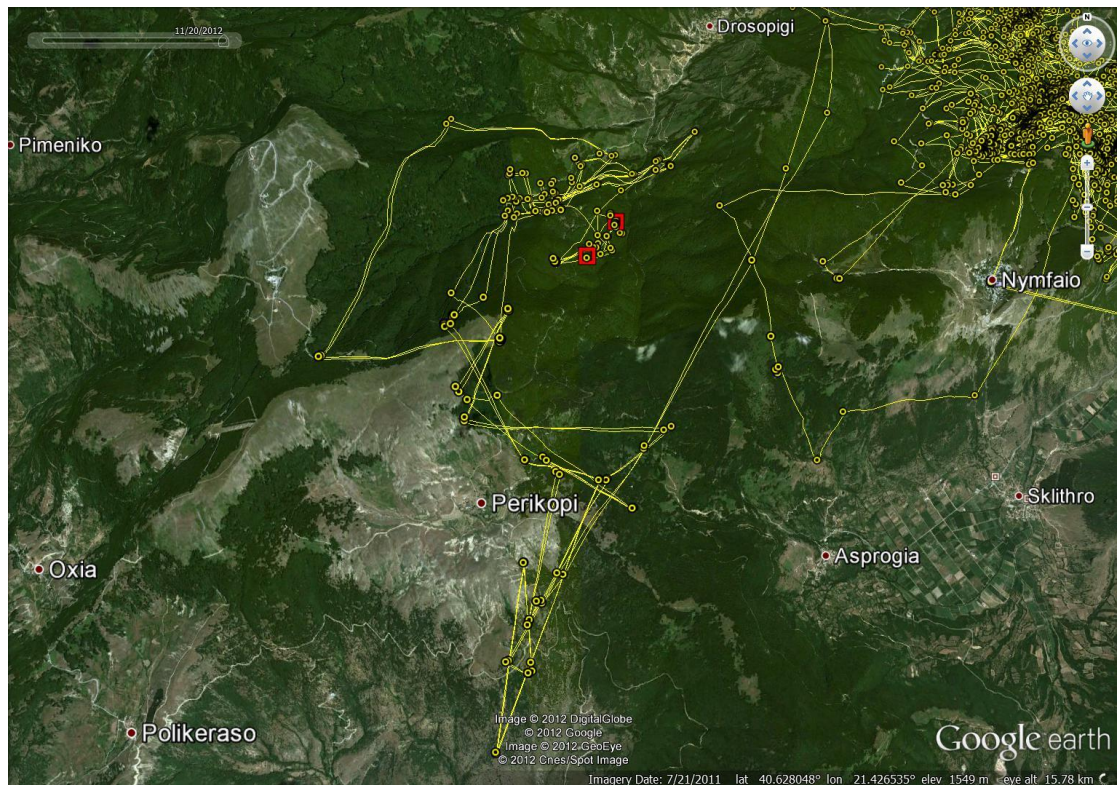
καφέ αρκούδας υπόσχεται πολλά στην κατεύθυνση της κατανόησης της συμπεριφοράς και της οικολογίας της από τον άνθρωπο. Το 2003, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ξεκίνησε την πρώτη γενετική μελέτη του είδους στην Ελλάδα, με βασικό στόχο την εκτίμηση του ελάχιστου μεγέθους του πληθυσμού της καφέ αρκούδας στην Ελλάδα. Η προσπάθεια αυτή, η οποία εντάσσεται πλέον στο πρόγραμμα «Μητρώο της καφέ αρκούδας στην Ελλάδα» υποστηρίζεται από την εταιρία κινητής επικοινωνίας Vodafone, τη Διεύθυνση Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικών Αλλαγών και από ερευνητικούς φορείς στον Καναδά και τη Σλοβακία, έχει ήδη αποφέρει καρπούς. Μέχρι σήμερα έχουν ταυτοποιηθεί στη χώρα μας και παρακολουθούνται συστηματικά 250 αρκούδες!

Η συνεργασία της Vodafone και του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ συνεχίζεται, με σκοπό να επεκταθεί το ήδη υπάρχον πρόγραμμα στη μελέτη των προτύπων κίνησης μικρών και μεγάλων σαρκοφάγων, καθώς και να δημιουργηθεί Βάση Δεδομένων Ατυχημάτων Άγριας Πανίδας σε οδικούς άξονες της χώρας μας.

2 ΤΗΛΕΜΕΤΡΙΑ

Η συμπεριφορά της αρκούδας αποτέλεσε αρχικά έναν από τους βασικούς άξονες της επιστημονικής έρευνας του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Η συμπεριφορά του είδους έχει μελετηθεί, μέσω της μεθόδου της τηλεμετρίας, σε διαφορετικές περιοχές της χώρας μας: στον Γράμμο, την οροσειρά της Ροδόπης και την περιοχή των Γρεβενών.

Η τηλεμετρία είναι μία από τις πιο διαδεδομένες μεθόδους μελέτης ζώων, κατά την οποία ένας πομπός, τοποθετημένος πάνω στο ζώο, παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη θέση του και δίνει τη δυνατότητα στους βιολόγους να μελετήσουν τη συμπεριφορά του, σε σχέση με το χώρο αλλά και με το χρόνο. Η εξέλιξη της τεχνολογίας έχει προχωρήσει πλέον τόσο πολύ, ώστε τα παραδοσιακά ραδιοκολάρα του παρελθόντος, τα οποία εκτιμούσαν τη θέση ενός ζώου κατά προσέγγιση, να έχουν αντικατασταθεί από κολάρα μέγιστης ακρίβειας, τα οποία χρησιμοποιούν δορυφόρους για να υπολογίσουν τη θέση ενός ζώου και τα οποία έχουν τη δυνατότητα να στείλουν την πληροφορία αυτή, μέσω του δικτύου κινητής τηλεφωνίας, κατ' ευθείαν σε έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή! Από εκεί, οι θέσεις του ζώου χαρτογραφούνται και οι χάρτες αυτοί μελετώνται με στόχο την αποτελεσματικότερη προστασία του είδους.

Εικόνα 1: Αφορά την παρακολούθηση 2 μικρών ορφανών αρκούδων μετά την επανένταξη τους στη φύση. Με κόκκινο βλέπετε την ακριβή τους θέση την ώρα που στάλθηκε το σήμα.

3 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΧΛΩΡΙΔΑΣ

Με την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούνται από την κατασκευή μεγάλων έργων και τεχνικών παρεμβάσεων Με την προστασία της βιοποικιλότητας των ορεινών περιοχών με έμφαση στις προστατευόμενες φυσικές περιοχές Με την προστασία Του δάσους και γενικότερα τα δασικά και ορεινά οικοσυστήματα , με μεγαλύτερη δραστηριότητα και σε πολλαπλό επίπεδο: πρόληψη, δασική πολιτική, πρακτικές διαχείρισης οποία: αποτελούν το βασικό βίοτοπο για τα μεγάλα θηλαστικά της Ελλάδας, τροφοδοτούν με πόσιμο νερό το μεγαλύτερο μέρος της ηπειρωτικής χώρας και αποτελούν το κύριο καταναλωτή του διοξειδίου του άνθρακα από την ατμόσφαιρα

ΟΜΑΔΑ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Ομάδα Άμεσης Επέμβασης

Η Ομάδα Άμεσης Επέμβασης (ΟΑΕ) του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ επεμβαίνει σε περιστατικά έκτακτης ανάγκης και ατυχημάτων της άγριας πανίδας. Παράλληλα, δραστηριοποιείται για την ενημέρωση των κατοίκων των ορεινών περιοχών ώστε να επιτευχθεί η αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και άγριας ζωής. Την πρώτη διετία της λειτουργίας της (2008-2010) η ΟΑΕ δέχτηκε 228 καταγγελίες και πραγματοποίησε 105 επεμβάσεις, 108 υποθέσεις αντιμετωπίστηκαν τηλεφωνικά, ενώ σε 15 περιπτώσεις δεν αντιμετωπίστηκαν εξαιτίας αδυναμίας επικοινωνίας με τον καταγγέλλοντα.

Λόγω της δημιουργίας μεγάλων οδικών αξόνων (π.χ. ΕΓΝΑΤΙΑ), δυστυχώς τα τροχαία ατυχήματα με άγρια ζώα έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια και έχουν χαθεί αρκετά άγρια ζώα. Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ πιέζει συνεχώς προκειμένου να ληφθούν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να αποσοβηθούν οι κίνδυνοι (κατάλληλη περίφραξη στους δρόμους), γιατί στα τροχαία αυτά κινδυνεύουν σοβαρά και οι άνθρωποι και συχνά, λόγω της σφοδρής σύγκρουσης με ένα μεγάλο ζώο όπως είναι η αρκούδα, τα αυτοκίνητα υφίστανται σοβαρές υλικές ζημιές. Η πρότερη εμπειρία, όμως, και η κωλυσιακή στη λήψη σημαντικών αποφάσεων προοιωνίζει δυστυχώς και νέα ατυχήματα. Επιπροσθέτως, η ΟΑΕ αναλαμβάνει συνεχώς να ενημερώσει τους κατοίκους των ορεινών περιοχών προκειμένου να προστατέψουν τις περιουσίες τους (αγροτικές καλλιέργειες, μελισσοκομικές μονάδες κ.ά.), από «ανεπιθύμητους» επισκέπτες που αναζητούν τροφή.

Από το 2010 οι νεκρές αρκούδες από τροχαία ατυχήματα ή άλλη ανθρωπογενή δραστηριότητα (πυροβολισμό, δηλητηριασμένα δολώματα) είναι 33. Οι 16 από αυτές σκοτώθηκαν σε τροχαία ατυχήματα, στα οποία η ΟΑΕ ήταν παρούσα για να κάνει αυτοψία και να περισυλλέξει το ζώο. Επίσης, η επιστημονική ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ σε συνεργασία με την ΟΑΕ περιέθαλψε 5 ορφανά αρκούδακια και επανένταξε στη φύση επιτυχώς τα 4 από αυτά (το ένα δυστυχώς πέθανε). Περισυνέλεξε και περιέθαλψε, επίσης, α) 5 ενήλικες αρκούδες (3 από τροχαίο ατύχημα και 2 από πυροβολισμό), από τις οποίες τελικά 3 πέθαναν, ενώ οι άλλες μεταφέρθηκαν στο Καταφύγιο της Αρκούδας στο Νυμφαίο γιατί δεν ήταν δυνατή η επανένταξή τους και β) 2 λύκους, εκ των οποίων ο ένας πέθανε και ο άλλος μεταφέρθηκε στο της καταφύγιο του Λύκου στην Αγραπιδιά.

Εικόνα 2: τραυματισμένη αρκούδα στην Εγνατία Οδό

Κτηνιατρικό Κέντρο

Λειτουργεί στον Αετό Φλώρινας. Εκεί φιλοξενούνται αρχικά αρκούδες και λύκοι που προέρχονται από αιχμαλωσία (αρκούδες χορεύτριες ή αρκούδες που προέρχονται από τσίρκο, ζωολογικούς κήπους κτλ.) και έχουν ανάγκη από κτηνιατρική περίθαλψη. Ο Σταθμός περιθάλπτει και άλλα άγρια ζώα καθώς διαθέτει μόνιμο ειδικευμένο προσωπικό –κτηνιάτρους και φροντιστές- για επεμβάσεις και θεραπείες που εφαρμόζονται σε άγρια ζώα που έχουν τραυματιστεί ή αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα. Στο Περιβαλλοντικό Κέντρο του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ περιλαμβάνεται και ο Κτηνιατρικός Σταθμός άγριων σαρκοφάγων στον Αετό Φλώρινας. Όλα αυτά τα χρόνια έχουν περιθάλπτει στον χώρο αυτόν δεκάδες άγρια ζώα (κυρίως αρκούδες και λύκοι): οι πρώην αρκούδες-χορεύτριες που είχαν σοβαρά προβλήματα υγείας (πληγές στο σώμα, χαλασμένα δόντια και ψυχολογικά προβλήματα από την κακοποίηση), ζώα που τραυματίστηκαν σε τροχαία ατυχήματα, ζώα που πυροβολήθηκαν, δηλητηριάστηκαν ή κακοποιήθηκαν από τους ανθρώπους και ζώα που κρατούνταν παράνομα από ιδιώτες. Μετά την απαραίτητη περίθαλψη, κάποια από αυτά μένουν στο Κτηνιατρείο για περίπου 1-1,5 χρόνο προκειμένου να επουλωθούν πλήρως τα σωματικά και ψυχικά τραύματά τους και να παρατηρηθεί συστηματικά και με επιστημονικό τρόπο η συμπεριφορά του ζώου, πριν ενταχθεί στο Καταφύγιο. Κάποια άλλα πιο τυχερά, που βρέθηκαν στη φύση είτε ορφανά είτε τραυματισμένα, μένουν στο Κτηνιατρείο από λίγες ημέρες έως κάποιους μήνες και στη συνέχεια επανεντάσσονται με βάση διεθνές πρωτόκολλο στη φύση από την επιστημονική ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.

Σε μεμονωμένες περιπτώσεις, ο Σταθμός περιθάλπτει και άλλα άγρια ζώα καθώς διαθέτει μόνιμο ειδικευμένο προσωπικό –κτηνιάτρους και φροντιστές- για επεμβάσεις και θεραπείες που εφαρμόζονται σε άγρια ζώα που έχουν τραυματιστεί ή αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα.

ΤΑ ΔΑΣΗ

Αναδασώσεις

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ πραγματοποιεί από το 1997 αναδασώσεις για τη δημιουργία ή αποκατάσταση δασών και για τον εμπλουτισμό της βιοποικιλότητας και την αύξηση της τροφικής διαθεσιμότητας για την άγρια πανίδα με άγρια καρποφόρα είδη. Μέχρι σήμερα έχει φυτέψει περίπου 150.000 δέντρα στην Ελλάδα και αναδασώνει περιοχές που έχουν καεί αρκετές φορές και δεν είναι δυνατή η φυσική αναγέννησή τους. Σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Αναδασώσεων και τους αρμόδιους τοπικούς φορείς ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ διασφαλίζει τις απαραίτητες αδειοδοτήσεις. Το εξειδικευμένο συνεργείο του φροντίζει για την σωστή ανάπτυξη των δέντρων για 3 χρόνια, απαραίτητο διάστημα ώστε να επιβιώσουν.

Καθαρισμοί δασών

Πρόγραμμα καθαρισμού & προστασίας περιαστικών δασών από ανόργανες (απορρίμματα) και οργανικές ύλες (ξερά δέντρα και κλαδιά). Σκοπός της δράσης είναι η αναβίωση των δασών γύρω από τις πόλεις μας ώστε να γίνουν χώροι βιώσιμοι για τον άνθρωπο αλλά και για τα είδη της πανίδας και χλωρίδας που φιλοξενεί.

Ο ΒΙΟΤΟΠΟΣ

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ σχεδίασε και υλοποίησε το τριετές πρόγραμμα «ΒΙΟτοπος – Η Φύση στην Αυλή μας» με την αποκλειστική δωρεά του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» και την αιγίδα του ΥΠΑΙΘΠΑ (www.evonymos.org).

Το πρόγραμμα αφορά στην ανάπτυξη δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και βιωματικής εκπαίδευσης για παιδιά και εφήβους, μέσω της δημιουργίας πρότυπων Βοτανικών Κήπων.

Με άξονα το φυσικό περιβάλλον και τις αρχές της διατήρησης, της φροντίδας και της ανάπτυξής του, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ προσέφερε σε 15 Γυμνάσια και Λύκεια και 5 Ιδρύματα Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων, σε όλη την Ελλάδα, μία ουσιαστική παιδαγωγική εμπειρία.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ αφού ενημέρωσε εκτενώς μαθητές και εκπαιδευτικούς, τους φιλοξενούμενους και εργαζόμενους των Ιδρυμάτων, σχετικά με τα μικροπεριβάλλοντα που θα δημιουργούνταν στις σχολικές αυλές, τους ενέπλεξε ενεργά στη δημιουργία των κήπων σε συνεργασία με τα ειδικευμένα συνεργεία του, από τη διαδικασία του σχεδιασμού ως τη διαδικασία της φύτευσης αλλά και της αισθητικής των κήπων.

Η δημιουργία των Κήπων θα αποτελέσει ένα πολύτιμο «εργαλείο» στο χώρο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, διαδραματίζοντας πρωτεύοντα ρόλο στην ανάπτυξη στάσεων, συμπεριφορών, δεξιοτήτων, απαραίτητων για την επίλυση των σημαντικών περιβαλλοντικών προβλημάτων του πλανήτη.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE AGAINST POISON

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων αποτελεί κοινή πρακτική σε πολλές αγροτικές περιοχές της Ευρώπης και σε χώρες της Μεσογείου και πλήττει σημαντικά τα αρπακτικά πουλιά, ιδιαίτερα τα πτωματοφάγα όπως είναι ο γυπαετός (*Gyraetus barbatus*), το όρνιο (*Gyps fulvus*) και ο ασπροπάρης (*Neorhron percnopterus*), καθώς και απειλούμενα είδη θηλαστικών, όπως η καφέ αρκούδα (*Ursus arctos*), ο λύκος (*Canis lupus*) και ο λύγκας της Ιβηρικής χερσονήσου (*Lynx pardinus*).

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ συμμετέχει στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα LIFE+ με τίτλο:

«Καινοτόμες Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Παράνομης Χρήσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων σε Μεσογειακές Πιλοτικές Περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Νίκος Γραμμενόπουλος, διευθυντής περιβαλλοντικού κέντρου).

Το πρόγραμμα υλοποιείται σε 8 πιλοτικές περιοχές – 4 στην Ισπανία, 2 στην Πορτογαλία και 2 στην Ελλάδα: Αντιχάσια – Μετέωρα (υπεύθυνος για την υλοποίηση των σχετικών δράσεων είναι ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ) και Όρη Ανατολικής Κρήτης (Ψηλορείτης, Αστερούσια & Δίκη, με υπεύθυνο φορέα υλοποίησης το Πανεπιστήμιο Κρήτης – ΜΦΙΚ). Κύριος στόχος του πενταετούς προγράμματος είναι να καθιερωθεί μια σειρά καινοτόμων δράσεων με την προοπτική να καταστεί αποτελεσματικότερη η αντιμετώπιση της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Οι καινοτόμες μέθοδοι συνίστανται στη δημιουργία και λειτουργία τριών εθελοντικών δικτύων ενάντια στην παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (το δίκτυο κτηνοτρόφων, το δίκτυο κυνηγών και Δασαρχείων που εποπτεύουν τις κυνηγετικές περιοχές, καθώς και το δίκτυο των δήμων) στις πιλοτικές περιοχές των τριών χωρών (Ισπανία, Πορτογαλία και Ελλάδα). Τα δίκτυα αυτά θα συμμετέχουν ενεργά στην αντιμετώπιση της απειλής και συγχρόνως θα λειτουργούν ως μεσολαβητές μεταξύ των πολιτών και των αρμόδιων αρχών, αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικότερα αυτή την παράνομη πρακτική και προστατεύοντας τη βιοποικιλότητα.

Άλλη δράση που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος είναι η διερεύνηση των συνθηκών που οδηγούν στην παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων όπως η ελλιπής εφαρμογή των κανονισμών και η σκόπιμη για λόγους αντεκδίκησης χρήση δηλητηρίων.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ παρεμβαίνει δυναμικά σε όλες τις περιπτώσεις όπου σημαντικοί βιότοποι καταστρέφονται από μεγάλα τεχνικά έργα (δρόμοι, φράγματα, λατομεία, κτλ.). Φροντίζει για τον περιορισμό των επιπτώσεων και τον συνυπολογισμό αναγκών ειδών της άγριας ζωής στη φάση σχεδιασμού των τεχνικών έργων. Η προσφυγή του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣΤΕ) πέτυχε την

ακύρωση της Υπουργικής Απόφασης για τη διάνοιξη δρόμου στο τμήμα Παναγιά - Γρεβενά και την αναθεώρηση του σχεδιασμού τμήματος της Εγνατίας Οδού (Ε.Ο.), ώστε να μη χαθεί σημαντικός βιότοπος και να εξασφαλισθεί η γενετική επικοινωνία για την αρκούδα και τα μεγάλα θηλαστικά στην περιοχή (www.epirusgate.gr). Η ακυρωτική απόφαση του ΣΤΕ οδήγησε στη συνεργασία του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ με την ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε. στο πλαίσιο της οποίας υλοποιείται ειδικό ερευνητικό πρόγραμμα με την έγκριση της Ελληνικής Πολιτείας και με τίτλο «Πρόγραμμα αξιολόγησης των επιπτώσεων του έργου στο δασικό οικοσύστημα της περιοχής (με έμφαση στα μεγάλα θηλαστικά και την αρκούδα) από την κατασκευή και λειτουργία του τμήματος της Ε.Ο. «Παναγιά – Γρεβενά».

Από το πρόγραμμα που έχει συνολική διάρκεια έξι χρόνια έχει ήδη υλοποιηθεί η πρώτη διετής φάση (παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των βιοτόπων πριν την κατασκευή του έργου) με συμμετοχή του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ, της Ε.Ο. ΑΕ, ειδικών επιστημόνων καθώς και δύο Πανεπιστημίων (ΑΠΘ και Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας). Το πρόγραμμα οδήγησε σε περαιτέρω βελτίωση των τεχνικών χαρακτηριστικών του έργου (προς όφελος του περιβάλλοντος), τα οποία προς το παρόν προβλέπουν 13,2 χλμ σήραγγες και 3,7 χλμ γέφυρες, σε σύνολο μήκος έργου 34 χλμ.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ επίσης πέτυχε τη βελτίωση των περιβαλλοντικών όρων κατασκευής του δρόμου Δράμα – Gotse Deltsev, καθώς η χάραξη κρίθηκε επιζήμια για τη διατήρηση της συνέχειας του βιοτόπου της καφέ αρκούδας στην περιοχή. Εμπειρογνώμονες της Ε.Ε. πρότειναν την κατασκευή υπόγειας σήραγγας για τη διασφάλιση της καλής κατάστασης του εν λόγω βιοτόπου.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ υποστηρίζει ενεργά καινοτόμες δράσεις για το περιβάλλον. Πρόσφατα ενίσχυσε οικονομικά τη Reforestation Roboteam. Πρόκειται για Έλληνες έφηβους εφευρέτες που κέρδισαν στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ρομποτικής για τη δημιουργία ρομπότ αναδάσωσης! Το Ρομπότ-Αναδασωτής μπορεί να φυτέψει γρήγορα, αποτελεσματικά και σύμφωνα με τα επιστημονικά πρωτόκολλα οποιαδήποτε έκταση –ακόμη και δυσπρόσιτη για τον άνθρωπο- που χρειάζεται αναδάσωση.

Το ρομπότ ξεκινάει από ένα σημείο εκκίνησης, εντοπίζει προσημειωμένα σημάδια που υποδεικνύουν την καταλληλότητα μιας περιοχής για να υλοποιηθεί η φύτευση, ανοίγει τρύπες με το τρυπάνι που διαθέτει και με περιστροφικό σύστημα φυτεύει 5 δενδρύλλια τη φορά στις ανάλογες τρύπες. Ακόμη, διαθέτει αισθητήρες για να ανιχνεύει γκρεμούς και εμπόδια ώστε να αποφεύγονται ατυχήματα.

Η ιδέα της δημιουργίας ενός Ρομπότ-Αναδασωτή και μάλιστα από ελληνικά μυαλά και χέρια ενθουσίασε τόσο την οργάνωση που αποφάσισε να υποστηρίξει την

αποστολή της ομάδας στην Παγκόσμια Ολυμπιάδα Ρομποτικής. Η Reforestation απέσπασε κολακευτικές κριτικές και τελικά κατέλαβε την πολύ τιμητική 9η θέση στην κατηγορία open category.

Πώς μπορεί κάποιος να βοηθήσει τον Αρκτούρο

Κάποιος που ενδιαφέρεται να βοηθήσει τον Αρκτούρο, μπορεί να το κάνει με διάφορους τρόπους. Είτε να γίνει μέλος σε αυτόν, είτε με διάφορες δωρεές, είτε υιοθετώντας κάποιο ζώο (αρκούδα, λύκο, ελληνικό ποιμενικό). Επίσης την δράση του Αρκτούρου στηρίζουν διάφορα ιδρύματα και εταιρίες που γίνονται χορηγοί του. Χάρη στην οικονομική υποστήριξη από τα μέλη του, ο Αρκτούρος έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει τις δραστηριότητες για την προστασία της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος. Τα μέλη του Αρκτούρου δικαιούνται: Ξενάγηση από συνεργάτες του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ στα καταφύγια Λύκου και Αρκούδας κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στο Περιβαλλοντικό Κέντρο ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. 10% έκπτωση στα αναμνηστικά είδη του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Ενημέρωση με ηλεκτρονικό newsletter σε μηνιαία βάση. Στους κηδεμόνες παρέχονται: Νέα της Αρκούδας/Λύκου/Ποιμενικού που έχουν υιοθετήσει σε εξαμηνιαία βάση. Πιστοποιητικό Υιοθεσίας Αρκούδας/Λύκου/Ποιμενικού. Μία φωτογραφία της Αρκούδας/ Λύκου/Ποιμενικού. CD με το ντοκιμαντέρ του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Ευχαριστήρια επιστολή. Ενημερωτικό υλικό για τις δράσεις του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Αναμνηστικό δώρο της υιοθεσίας. Απόδειξη δωρεάς. Τα τελευταία νέα της Αρκούδας/Λύκου/Ποιμενικού που έχει υιοθετήσει.

ΧΟΡΗΓΙΑ

Ως μη κερδοσκοπική οργάνωση που λειτουργεί με βάση το ζήλο των συνεργατών, την προσφορά εθελοντών και μακριά από κυβερνητικές και πολιτικές επιρροές, για να πετύχει τους στόχους του με απόλυτη διαφάνεια και ανεξαρτησία, στρέφεται στην ιδιωτική πρωτοβουλία με την υποστήριξη κοινωνικά υπεύθυνων εταιρειών.

Ο Αρκτούρος ζητά να συνεργαστεί με εταιρείες: Με κοινωνική και περιβαλλοντική δέσμευση. Που μεταδίδουν τις περιβαλλοντικές και οικολογικές αξίες τους στους εργαζόμενους, πελάτες, μετόχους. Που θέλουν να εμπλακούν στο έργο του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ για την προστασία της άγριας ζωής και των ορεινών οικοσυστημάτων.

Στόχος του Αρκτούρου είναι να φτάσει σε μία συνέργεια θετική και για τις δυο πλευρές: Που να επιτρέπει στην εταιρεία να αναδείξει το περιβαλλοντικό και

κοινωνικό της έργο και χαρακτήρα. Που να επιτρέπει στον ΑΡΚΤΟΥΡΟ να τηρήσει τις βασικές του δεσμεύσεις και να υλοποιήσει το έργο του. Σταθερός στόχος του Αρκτούρου είναι η δημιουργία στρατηγικών συνεργασιών μέσα από τον εταιρικό κόσμο για την ανάπτυξη σημαντικών συνεργειών προς όφελος του περιβάλλοντος. Η έμπρακτη υποστήριξη των χορηγών έχει επιτρέψει την ανάπτυξη και συνέχιση καίριων επιστημονικών προγραμμάτων όλα τα χρόνια δραστηριοποίησης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Χάρη στην πολύτιμη υποστήριξη μερικών από τις σημαντικότερες εταιρείες διεθνώς, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ υλοποιεί σήμερα πληθώρα έργων για το φυσικό περιβάλλον της χώρας μας. Με ουσιαστική συμμετοχή των επιχειρήσεων, η οργάνωση συμβάλλει στην ολοκληρωμένη διαχείριση και προστασία των ορεινών - δασικών οικοσυστημάτων της Ελλάδας, με δράσεις ερευνητικές, ενημερωτικές, εκπαιδευτικές και εθελοντικές. Δεδομένου ότι κάθε χορηγικό πρόγραμμα είναι ένα ξεχωριστό έργο, εξετάζονται παράμετροι όπως η ειδική αξία του προγράμματος, η χρονική του διάρκεια, το ύψος της εκάστοτε χορηγίας, ώστε να αποτυπωθούν τα οφέλη για το χορηγό αλλά και να σχεδιαστούν από κοινού ενέργειες επικοινωνίας που να συνδέουν τη δράση με το εταιρικό αντικείμενο.

Ο ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ επιλέγει συνεργάτες που μοιράζονται μαζί του τις βασικές αρχές και αξίες για το περιβάλλον και την άγρια πανίδα. Βασικό κριτήριο επιλογής συνεργάτη είναι οι εταιρείες-χορηγοί να σέβονται τη μεθοδολογία και το πνεύμα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.

Σε κάθε συνεργασία, τα οφέλη για τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ πρέπει να είναι ανάλογα του μεγέθους της εταιρείας, του ποσού της χορηγίας και της προβολής της ενέργειας. Λαμβάνοντας ως δεδομένο ότι κάθε περίπτωση είναι διαφορετική και χρήζει ειδικής ανάλυσης, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ δε συνεργάζεται με επιχειρήσεις οι οποίες: Έχουν παράνομη δράση, παράγουν ή εμπορεύονται όπλα. Ιδιαίτερα κριτήρια επιλογής των χορηγών δεν υπάρχουν. Το μόνο που ενδιαφέρει την οργάνωση είναι η επιχειρηματική τους δραστηριότητα να μην εμπλέκεται σε μη νόμιμες δραστηριότητες.

ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΟ ΧΟΡΗΓΟ

Κάθε συμφωνία με εταιρεία – χορηγό είναι ξεχωριστή, με συνέπεια να διαφέρουν και τα ανταποδοτικά οφέλη τα οποία καθορίζονται σε συνάρτηση με την κλίμακα της εκάστοτε χορηγίας. Μερικά από αυτά είναι:

- ✚ Ανάρτηση εταιρικού λογοτύπου στις εγκαταστάσεις του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ που υποδέχονται περισσότερους από 100.000 επισκέπτες ετησίως: Περιβαλλοντικό Κέντρο (Νυμφαίο Φλώρινας), Καταφύγιο Αρκούδας (Νυμφαίο Φλώρινας), Καταφύγιο Λύκου (Αγραπιδιά Φλώρινας), Κέντρο Αναπαραγωγής του Ελληνικού Ποιμενικού (Αγραπιδιά Φλώρινας).
- ✚ Ανάρτηση λογοτύπου στα οχήματα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.
- ✚ Δελτίο Τύπου το οποίο αποστέλλεται σε περισσότερους από 200 δημοσιογράφους του έντυπου και ηλεκτρονικού Τύπου
- ✚ Αναφορά της συνεργασίας στο e-newsletter το οποίο αποστέλλεται σε 20.000 φίλους και υποστηρικτές και στο δικτυακό τόπο arcturos.gr με περισσότερους από 110.000 μοναδικούς επισκέπτες/χρόνο.

Κεφάλαιο 3: Συνέντευξη με την κ. Έλενα Ποντίκη εθελόντρια στην ΜΚΟ Αρκτούρος

Η συνέντευξη είναι μια μέθοδος έρευνας στην οποία υπάρχει ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων. Ο ερευνητής μπορεί να συνεντευξιάσει έναν-έναν τους συμμετέχοντες ή ομαδικά. Η συνέντευξη είναι λεκτική και μπορεί να διεξαχθεί με φυσική παρουσία ή μέσω τηλεφώνου ή επίσης, διαδικτυακά π.χ. απομακρυσμένη συνδιάσκεψη. Υπάρχουν τρία κύρια είδη συνέντευξης: οι δομημένες συνεντεύξεις, οι ημί-δομημένες συνεντεύξεις και οι μη δομημένες συνεντεύξεις.

Στη δομημένη συνέντευξη, η σειρά των ερωτήσεων είναι αυστηρά καθορισμένη όπως επίσης και ο τρόπος που ο ερευνητής θα απευθύνει την κάθε ερώτηση προς τον κάθε συμμετέχοντα θα πρέπει να είναι ο ίδιος. Δηλαδή η έκφραση, η στάση του σώματος, καθώς και ο τόνος και η χροιά της φωνής έχουν προκαθοριστεί πριν τη διεξαγωγή της συνέντευξης. Το θετικό της δομημένης συνέντευξης είναι ότι τα αποτελέσματα μπορεί να επαναληφθούν π.χ. από άλλους ερευνητές ευκολότερα καθώς η διαδικασία της είναι καθορισμένη και άρα μπορεί να επαναληφθεί από ότι στη περίπτωση μιας μη δομημένης συνέντευξης. Το αρνητικό της είναι ότι η διαδραστικότητα με τον συμμετέχοντα συνήθως περιορίζεται στο ελάχιστο π.χ. ερωτήσεις ή σχόλια.

Στην ημί-δομημένη συνέντευξη, η διαδραστικότητα του συνεντευξιαζόμενου με τον συνεντευκτή είναι πιο ελαστική. Αν και υπάρχουν δομημένες ερωτήσεις, η σειρά αυτών μπορεί να αλλάξει, καθώς και να προστεθούν ή να παραλειφθούν ορισμένες αν κριθεί αναγκαίο από την εξέλιξη της συνέντευξης, αν αυτός ο τρόπος μπορεί να αποκαλύψει νέες πτυχές του ερευνητικού θέματος.

Η μη δομημένη συνέντευξη είναι μία ελεύθερη συνέντευξη πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα. Το πεδίο της συνέντευξης είναι συγκεκριμένο. Ο κύριος σκοπός εδώ είναι η κατανόηση ενός θέματος σε βάθος.

Στην παρούσα εργασία λοιπόν έχοντας υπόψη τα παραπάνω το ερευνητικό εργαλείο που αξιοποιήθηκε είναι η ημιδομημένη συνέντευξη. Η παρακάτω συνέντευξη δόθηκε τηλεφωνικώς στις 23 Οκτωβρίου 2016 από την κυρία Έλενα Ποντίκη, η οποία είναι εθελόντρια στην Περιβαλλοντική Μη Κυβερνητική Οργάνωση του Αρκτούρου.

Από την παρακάτω συνέντευξη άντλησα πληροφορίες για τους λόγους που μπορεί να θέλει κάποιος να γίνει εθελοντής στον Αρκτούρο και να συνδράμει έτσι με τις ικανότητες και τις γνώσεις του στο έργο της οργάνωσης.

1) ΠΩΣ ΕΠΙΛΕΞΑΤΕ ΝΑ ΓΙΝΕΤΕ ΕΘΕΛΟΝΤΡΙΑ ΣΤΟΝ ΑΡΚΤΟΥΡΟ;

Μετά από αναζήτηση στο ιντερνέτ εθελοντικών προγραμμάτων καθώς και από εμπειρίες φίλων μου που έχουν συμμετέχει στο εθελοντικό πρόγραμμα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ αποφάσισα να κάνω αίτηση και να συμμετάσχω σε κάποια δράση.

Μετά την πρώτη συμμετοχή μου, είδα ότι αυτό με γεμίζει και αποφάσισα να συμμετέχω και σε άλλες δραστηριότητες του εθελοντικού προγράμματος του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.

2) ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΣΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟ ΣΑΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΣΧΟΛΕΙΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΜΚΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ;

Είμαι φοιτήτρια και στον ελεύθερο χρόνο μου συμμετέχω στο εθελοντικό πρόγραμμα. Είμαι 24 ετών και συμμετέχω στον ΑΡΚΤΟΥΡΟ από τα 15. Τα τελευταία 3 χρόνια ασχολούμαι πολύ συχνά. Λόγω του προγράμματος σπουδών της σχολής μπορώ να συμμετέχω μέσα στην σχολική χρονιά σε διάφορες παρουσιάσεις σχολείων (καθημερινές). Κυρίως όμως συμμετέχω το καλοκαίρι και λίγα Σαββατοκύριακα (μέσα στον χρόνο) στο Νυμφαίο Φλώρινας όπου εκεί είναι το Καταφύγιο της Αρκούδας.

3) ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΚΟ;

Όπως έχουν γίνει τα πράγματα στην Ελλάδα, δυστυχώς οι ΜΚΟ αντικαθιστούν λειτουργίες κρατικών φορέων. Σίγουρα υπάρχουν ΜΚΟ με αναγνωρισμένο έργο (όπως Χαμόγελο του Παιδιού ή ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ κλπ) αλλά υπάρχουν και άλλες αμφιβόλου έργου και δράσεων. Συμμετέχω ως εθελόντρια μόνο στις ΜΚΟ που είναι καταξιωμένες με διαφανής πόρους και δράσεις.

4) ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΚΤΟΥΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ;

Πέτυχε να αλλάξει η χάραξη της Εγνατίας που περνούσε από σημαντικό βιότοπο αρκούδας, κατάφερε μετά από πιέσεις στο κράτος να δίνονται αποζημιώσεις σε γεωργούς/κτηνοτρόφους/μελισσοκόμους καθώς η ζημιά μιας αρκούδας χαρακτηρίζεται ως «φυσική καταστροφή». Μετά από χρόνια και σταδιακά άλλαξε η στάση που είχαν οι πολίτες για τα άγρια ζώα (μέσω της ευαισθητοποίησης και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα σχολεία) και είναι πρωτοπόρος στο πεδίο με πολλά επιστημονικά επιτεύγματα. Παρόλο που είναι μια αμιγώς Ελληνική ΜΚΟ έχει σημαντικό έργο και δράσεις.

5) ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΕΙ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΟΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΚΑΙ ΑΚΟΜΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΕΙ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ;

Εννοείται ότι έχει βοηθήσει όχι μόνο την τοπική κοινωνία του Νυμφαίου (αύξηση επισκεψιμότητας) αλλά και στο πληθυσμό της αρκούδας στην Ελλάδα. Την δεκαετία του 1992 υπήρχαν περίπου 150 ελεύθερες αρκούδες και υπήρχε μια μείωση του πληθυσμού της (σχεδόν θα εξαφανίζονταν αν δεν γινόταν κάτι), ενώ σήμερα

υπάρχει μια αυξητική τάση με τουλάχιστον 350 αρκούδες. Προστατεύοντας τα δάση στα οποία ζει η αρκούδα, προστατεύεται και ο πληθυσμός της. Σήμερα τα δάση μας είναι πιο πλούσια σε σχέση με το παρελθόν. Αυτό μαρτυρά ο αριθμός των αρκούδων.

6) ΕΧΕΤΕ ΑΠΟΚΟΜΙΣΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡΚΤΟΥΡΟ ΚΑΙ ΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΑ;

Έχω γνωρίσει πολλά και ενδιαφέροντα άτομα όχι μόνο από την Ελλάδα αλλά και από εξωτερικό. Έχω μάθει πολλά για το περιβάλλον και τα οικοσυστήματα και επιπλέον έμαθα να δουλεύω σε ένα περιβάλλον όπου αποκόμισα δεξιότητες και σίγουρα αυτές θα τις αξιοποιήσω και στο μέλλον.

7) ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΟΨΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ;

Από αυτά που έχω δει, οι εργαζόμενοι της οργάνωσης αγαπούν αυτό που κάνουν και λειτουργούν με επαγγελματισμό. Είναι «διαλλακτικοί» και θέλουν να έρθουν κοντά στην κοινωνία με σκοπό την σωστή ενημέρωση πάνω σε θέματα της άγριας ζωής. Στοχεύουν στην συμβίωση άγριας ζωής και ανθρώπου.

8) ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΟΨΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΧΕΣΗ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΚΟ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΚΤΟΥΡΟ;

Για να λειτουργεί κάτι σωστά θα πρέπει να μην εξαρτάται από πολιτικές σκοπιμότητες. Η φιλοσοφία κάθε δράσης θα πρέπει να είναι διαχρονική και να μην αλλάζει όποτε αλλάζει και η πολιτική ηγεσία. Θεωρώ ότι εξαρχής δεν θα έπρεπε αν υπάρχουν ΜΚΟ και οι κρατικοί φορείς θα έπρεπε να κάνουν το έργο που επιτελούν οι ΜΚΟ. Από την στιγμή που τα πράγματα στην Ελλάδα είναι διαφορετικά τότε καλώς υπάρχουν ΜΚΟ (δεν αναφέρομαι σε όλες, κάποιες είναι αμφιβόλου ταυτότητας) και επιτελούν έργο ο καθένας σε διαφορετικό επίπεδο (ανθρωπιστικό, περιβαλλοντικό, πολιτισμικό, αθλητικό κλπ.) .

9) ΣΗΜΕΡΑ ΘΑ ΠΡΟΤΕΙΝΑΤΕ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕΛΟΣ Ή ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ ΣΤΟΝ ΑΡΚΤΟΥΡΟ ΚΑΙ ΑΝ ΝΑΙ ΓΙΑΤΙ;

Σίγουρα ναι. Τα οφέλη που αποκομίζει κάποιος είναι πολλαπλάσια του έργου που επιτελεί. Ένας εθελοντής στον ΑΡΚΤΟΥΡΟ γνωρίζει νέους ανθρώπους με τους οποίους μοιράζεται κοινά ενδιαφέροντα και ανησυχίες. Αποκτά ομαδικό πνεύμα, εμπειρίες, ενισχύει τις υπάρχουσες δεξιότητες και αναπτύσσει νέες (διαχείριση κόσμου, οργάνωση, μεθοδικότητα κλπ.). Αποκτά εργασιακή εμπειρία, ηθική ικανοποίηση και φυσικά αξιοποιεί τον ελεύθερο χρόνο του.

10) ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ;

Η προσέγγιση των εθελοντών γίνεται με διάφορες ενημερώσεις στον ηλεκτρονικό τύπο και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

11) ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ ΣΤΟΝ ΑΡΚΤΟΥΡΟ ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΕΙ;

Θα πρέπει να είναι άνω των 18 ετών να έχει διάθεση για προσφορά. Σίγουρα να διαθέτει ικανότητα συνεργασίας σε ομαδικό περιβάλλον, να είναι υπεύθυνος και αξιόπιστος για το έργο/δράση που αναλαμβάνει.

12) ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΜΕΛΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΚΤΟΥΡΟ ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΕΙ;

Νομίζω έχει να κάνει με μια χρηματική συνδρομή/δωρεά ανά έτος ή εξάμηνο.

13) ΠΕΡΙΓΡΑΨΤΕ ΕΝΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΠΟΥ ΣΑΣ ΣΥΝΕΒΕΙ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΑΣ ΩΣ ΕΘΕΛΟΝΤΡΙΑ ΣΤΟΝ ΑΡΚΤΟΥΡΟ ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΣΤΑΣΗ ΣΑΣ;

Είναι πολλά αυτά τα οποία θυμάμαι. Όλα έχουν την σημασία τους και είναι θετικά. Όταν συμμετέχω σε ενημερώσεις σχολείων τα παιδιά στην αρχή είναι ήσυχα ίσως απρόθυμα και δεν θέλουν πολλά πολλά. Μετά την ενημέρωση που γίνεται, σχεδόν όλα ρωτούν και θέλουν να μεταφέρουν τις εμπειρίες τους με τις αρκούδες, να ρωτήσουν πολλά περισσότερα για τα δάση και το περιβάλλον. Οι ενημερώσεις στα σχολεία είναι κάτι μοναδικό.

Μου έχει μείνει επίσης μια συμμετοχή που είχα στο καταφύγιο της αρκούδας στο Νυμφαίο Φλώρινας. Πέρα από τους συνηθισμένους επισκέπτες του χώρου είχε έρθει και μια ομάδα τυφλών ανθρώπων. Εκεί είδα τον ξεναγό με τι πάθος και αγάπη για αυτό που κάνει μετέφερε πλήθος πληροφοριών σε αυτούς τους ανθρώπους. Κάθε συμμετοχή στο εθελοντικό πρόγραμμα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ είναι μια καινούργια θετική εμπειρία.

14) ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΠΩΣ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΤΟ ΕΧΕΙ ΚΑΝΕΙ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ;

Ίσως θα ήθελα να αλλάξει η συμμετοχή στο πεδίο. Τα τελευταία χρόνια λόγω οικονομικών ίσως δυσκολιών δεν γίνονται δράσεις στο πεδίο με τους επιστήμονες και την βοήθεια των εθελοντών. Ίσως θα ήθελα να συμμετέχω περισσότερο και σε αυτό τον τομέα.

Συμπέρασμα

Συμπερασματικά οι ΜΚΟ μπορούν να λειτουργήσουν για μια προστατευόμενη περιοχή ως «εργαλείο σωτηρίας». Το περιβαλλοντικό κέντρο του Αρκτούρου με τις εγκαταστάσεις του αποτελεί έναν από τους κύριους προορισμούς του επισκέπτη της Δυτικής Μακεδονίας καθώς και ένα ουσιαστικό εργαλείο στο ευρύτερο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης. Η εκπόνηση όλων των δράσεων του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ, καθώς και η τεκμηρίωση των προτάσεων για τη διατήρηση της άγριας ζωής και για τη διαχείριση των ορεινών περιοχών, απαιτεί τη συστηματική συλλογή στοιχείων για το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Με σκοπό να αποκτήσει όλη την απαραίτητη γνώση, ώστε να υποστηρίξει τις απόψεις του και να πείσει τους πολίτες και την πολιτεία για τους κινδύνους που απειλούν το φυσικό περιβάλλον και την ανάγκη άμεσης επέμβασης και συμμετοχής όλων για την αντιμετώπισή τους, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ συνεργάζεται με ειδικούς επιστήμονες για κάθε επιμέρους φυσικό αντικείμενο με το οποίο ασχολείται. Με συνεχή παρουσία στο ύπαιθρο, συγκεντρώνουν πληροφορίες για τη βιολογία και οικολογία της αρκούδας και του λύκου χρησιμοποιώντας ποικιλία δεικτών όπως: ίχνη, τρίχες, περιπτώματα, τη σήμανση χωροκράτειας. Με αυτόν τον τρόπο μαθαίνουν για τον αριθμό των ζώων, την ηλικία τους, τις τροφικές τους προτιμήσεις, τις συνήθειές τους, τις κινήσεις τους, αλλά και για τον ίδιο το βιότοπο, τη βλάστηση, τα φυτά και τα μικρότερα ζώα που ζουν στις ίδιες περιοχές.

Βιβλιογραφία

Cohen L, Manion L, (1997). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Μητσοπούλου Χ, Φιλοπούλου Μ, (μτφρ) Αθήνα Έκφραση

Δήμου, Ν. (14 Φεβρουαρίου 1999). *τοποθέτηση για τις ΜΚΟ*. Εφημερίδα Έθνος.

Βάμβουκας Μ.Ι. (1991). Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία. Αθήνα, εκδόσεις Γρηγόρης

Πρόγραμμα Αρχιμήδης 3- Κεντρική Δράση « Ενίσχυση Ερευνητικών Ομάδων στα ΤΕΙ»

Dalton R.J. (1993), Το περιβαλλοντικό κίνημα στη δυτική Ευρώπη, Kamieniecki S. (ed.), *Environmental Politics in the International Arena*, State University of New York Press.

Nicholson M. (1970), Η περιβαλλοντική επανάσταση: ένας οδηγός για τους νέους αφέντες του κόσμου, New York: MacGraw-Hill

Νίκος Γραμμενόπουλος, διευθυντής περιβαλλοντικού κέντρου Αρκτούρου

Έλενα Ποντική, εθελόντρια στην περιβαλλοντική ΜΚΟ Αρκτούρο

Πληροφορίες από ιστοσελίδες

www.arcturos.gr

www.evonymos.org/greek/index.html Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη

www.epirusgate.gr

www.el.wikipedia.org